

KOMITÉT PRO UDRŽOVÁNÍ PAMÁTEK Z VÁLKY ROKU 1866
Hradec Králové 500 01, Eliščíno nábřeží 465, budova Muzea VČ

VÝROČNÍ ZPRÁVA

KOMITÉTU
PRO UDRŽOVÁNÍ PAMÁTEK
Z VÁLKY ROKU 1866

ZA ROK 2011

PŘEDLOŽENO VALNÉ HROMADĚ
DNE 17. 3. 2012
V HRADCI KRÁLOVÉ

Komitét pro udržování památek z války roku 1866 je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů. Byl zřízen v roce 1990 jako nástupce zaniklého Spolku pro udržování válečných památek na bojišti Královéhradeckém v Hradci Králové a dalších zaniklých spolků obdobného zaměření, které ukončily svoji činnost po roce 1918, 1951, resp. 1959. Sídlem Komitétu 1866 je budova Muzea východních Čech v Hradci Králové, Eliščíno nábřeží 465, 500 01 Hradec Králové.

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY KOMITÉTU 1866

Vážení členové Komitétu 1866, vážení příznivci vojenské historie,

při vyhodnocování výsledků práce našeho občanského sdružení v roce 2011 se zaměřím pouze na to nejdůležitější, protože podrobný výčet výsledků je uveden, jako vždy, v materiálech pro jednání valné hromady Komitétu 1866.

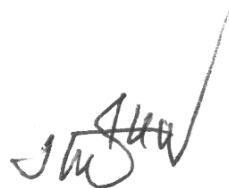
V hodnoceném roce proběhly vzpomínkové akce k 145. výročí válečných událostí. Lze konstatovat, že veškeré akce proběhly pietním způsobem. Za velmi podařenou považujeme centrální akci Komitétu v Máslojedech.

Náš člen Jaroslav Dvořák vydal dvě publikace pro nás mimořádného významu. První publikací je seznam padlých c.k. důstojníků ve válce roku 1866 s názvem „LIBELUS HONORIS“. Druhou publikací je „Jan Nepomuk Steinský otec válečných hrobů z roku 1866“. Tyto publikace nás seznamují s životními osudy mnoha lidí spojených nejen s pruskorakouskou válkou. Tyto tzv. malé dějiny jsou pro nás daleko přitažlivější, než životopisy tehdejších představitelů moci. Celé dějiny lidstva jsou vlastně tvořeny z osudů jednotlivců jednajících ne vždy podle vlastních představ.

Pomník padlým koním určený pro bojiště ve Střezeticích získal v roce 2011 konečnou podobu a to v modelech ak. sochaře Nováka v Josefově. Přípravné práce směřující k finálnímu modelu 1:1 nechceme uspěchat, protože dochází stále ke zlepšování výchozího návrhu. Také nás samozřejmě limitují finance.

Na závěr mého úvodního slova patří konstatování, že Komitét 1866 v hodnoceném roce 2011 pracoval podle svých stanov a že dodržoval povinnosti pro občanská sdružení dle platných zákonů.

Za dosažené výsledky v roce 2011 děkuji jménem předsednictva všem našim členům i jejich rodinným příslušníkům, jakož i všem našim spolupracovníkům a přátelům.

Ing. Josef Komárek,
předseda Komitétu 1866

HISTORIE KOMITÉTU 1866

Komitét 1866 byl založen setníkem zemské obrany ve výslužbě Janem Nepomukem Steinským. Když se 16. listopadu 1888 účastnil honu v lese Svěb nedaleko obce Chlum u Hradce Králové, přiměl jej pohled na desítky hromadných hrobů označených jen provizorními rozpadajícími se dřevěnými kříži zabývat se myšlenkou založení spolku, který bude pečovat o existující hroby a zakládat nové pomníky na místech posledního odpočinku rakouských, pruských a saských vojáků.

Ustavující schůze Komitétu proběhla 2. prosince 1888. Předsedou Komitétu pro udržování pomníků na bojišti Královéhradeckém (Das Lokalkomitée zur Errichtung und Erhaltung der Kriegerdenkmäler auf dem Schlachtfelde bei Königgrätz im Jahre 1866) se stal Jan Steinský, jednatelem Antonín Tvrzský, řídící učitel v Cerekvici, a technickým referentem ředitel Odborné školy sochařské a kamenické v Hořicích Vilém Dokoupil. Po Cerekvici nad Bystricí a Hořicích se v roce 1891 stal sídlem Komitétu definitivně Hradec Králové.

Během dvou let (1889-1891) bylo opraveno všech 227 evidovaných památek, vznikaly památky nové. V roce 1898 bylo v evidenci 319 pomníků, o rok později již 342 a za další dva roky rovných 400!

Obdobné spolky vznikaly i na dalších bojištích. V roce 1890 to bylo ve Dvoře Králové n/L, dále v Jičíně, Mnichově Hradišti a Podolí, Starém Rokytníku, Liberci, Novém Bydžově a České Skalici. O jejich zakládání se velkou měrou zasloužil majitel náchodského zámku a velkostatku princ Vilém ze Schaumburg-Lippe a také velitelství 9. armádního sboru v Josefově pod velením generála jízdy prince Leopolda Croye.

Pod záštitou prince Viléma ze Schaumburg-Lippe vznikl v roce 1892 ústřední spolek, který měl pečovat o válečné hroby z roku 1866 na celém území Čech a Moravy. Předsedou spolku byl jednohlasně zvolen baron Rudolf Ulmenstein a protektorem spolku byl jmenován princ Vilém ze Schaumburg-Lippe.

Největšího rozkvětu dosáhl ústřední spolek v prvním desetiletí 20. století. V roce 1908 měl 6 čestných, 75 zakládajících a 729 přispívajících členů, 12 místních spolků a 1 pobočný spolek v německé Vratislavi (Wrocław). Po první světové válce a vzniku Československé republiky spolek ukončil svou činnost.

Právním nástupcem ústředního spolku se stala nadace pro udržování hrobů a pomníků z války roku 1866 zřízená při Odborné škole pro kameníky a sochaře v Hořicích, která se prvně sešla v únoru 1927. V činnosti pokračovaly i některé lokální spolky.

V roce 1943 byla činnost nadace zastavena, když byl její majetek převeden na Bezirkskommando v Hradci Králové. V roce 1951 byly pak veškeré spolky a nadace zrušeny zákonem.

Činnost původního ústředního spolku byla obnovena na jaře 1990, kdy byl na ustavující valné hromadě přijat název Komitét pro udržování památek z války roku 1866, jehož sídlem se stal Hradec Králové.

Následovala intenzivní jednání s místními samosprávami, intervence na státní správu, zastoupenou jednotlivými okresními úřady. Technickým referentům Komitétu 1866 se dařilo zajistit několik dílčích oprav menších pomníků včetně oprav památek svépomocí.

V roce 1996, tedy v roce 130. výročí války „šestašedesáté“, bylo opraveno velké množství pomníků, například pomník Myslivce ve Vysokově u Náchoda, ústřední pomník ve Sviništaněch, věnovaný 37. pěšímu pluku, ústřední pomník v Klášteře u Mnichova Hradiště, soubor 4 pomníků v Josefově na vojenském hřbitově a více než 2 desítky dalších v severních Čechách počínaje a na jižní Moravě konče.

V následujících 5 letech (1997-2001) se podařilo jednak Komitétu 1866, jednak dalším spolkům a institucím, zabývajícím se ochranou a péčí o válečné památky z roku 1866, opravit např. pomníky na chlumském hřbitůvku a na pruském hřbitově, typové pyramidy ve Svíbu, 3 pomníky na staroměstském hřbitově v Náchodě, více než 10 pomníků ve Vysokově, Václavicích a Šonově, Spící lev v Dubně, 3 památky u kostela v Malé Skalici, 37. pěší pluk v Malé Skalici, pomník 2 pruských důstojníků v Hoříčkách, 2 pomníky 37. pěšího pluku ve Sviništaněch, 3 menší pyramidy v Sebuči a Dolanech, 3 pomníky v Miskolezích, památky okolo Janské kaple v Trutnově, více než 2 desítky pomníků poškozených vandaly u Ossaria ve Kbelnici. Zřízeny byly i pomníky nové, např. v Častolovicích, Říčanech, Chlumu, Popovicích, Velké Jesenici, Dvoře Králové nad Labem nebo Náchodě.

Po změnách vyplývajících z mimořádné Valné hromady konané na sklonku listopadu roku 2001 se úkolů ujalo nové předsednictvo pod vedením předsedy Ing. Komárka a místopředsedy Ing. Teichmana. Vedení spolku identifikovalo nové směry stojící před Komitétem 1866 na počátku 21. století. Aktivita byly směřovány do několika oblastí, v nichž prim hrála tradiční ochrana a obnova pomníků z prusko-rakouské války. Kromě publikační činnosti se do popředí dostal též rozvoj cestovního ruchu, na němž začal mít stejný zájem i nedávno vzniklý Královéhradecký kraj.

Nové spolkové aktivity vyžadovaly změnu financování, které doposud čerpalo zdroje především ze členských příspěvků, což naplňovalo naprosto nedostatečný rozpočet, limitující činnost Komitétu 1866. Proto byla již na prvním předsednictvu v lednu 2002 předložena nová koncepce tvorby rozpočtu, v níž byl hlavní důraz kladen na získávání finančních prostředků prostřednictvím grantů vypisovaných jak na úrovni jednotlivých měst regionu, tak na krajské úrovni (v roce 2002 vypsala Královéhradecký kraj vůbec poprvé granty pro fyzické a právnické osoby vyvíjející veřejně prospěšnou činnost na území kraje) i prostřednictvím Ministerstva obrany ČR, kde bylo možno získat prostředky na finančně nejnáročnější projekty.

V roce 2002 se obnova pomníků koncentrovala na dva projekty na bojištích u Hradce Králové a Náchoda. V polích mezi Nedělišťem, Rozbřicemi a Chlumem byla provedena celková rekonstrukce plastiky orla včetně samotného pomníku 6. dělostřeleckého pluku. Rekonstruovaný pomník byl odhalen 3. 7. 2002. U Náchoda pak byly opravovány dva pomníky – v lesíku nad václavickým nádražím to byl pomník III. eskadrony 6. kyrysnického pluku a dále Zeměbranecký kříž ve Vysokově. Již v průběhu roku 2001 byla projednána a uzavřena smlouva se Střední průmyslovou školou kamenickou v Hořicích o zařazení v první fázi deseti pomníků do systému závěrečných maturitních prací studentů 4. ročníku.

V roce 2002 podal Komitét 1866 tři žádosti o granty Královéhradeckého kraje – na záchranu pomníku 6. dělostřeleckého pluku, na vypracování generálního

soupisu válečných hrobů z války roku 1866 na Náchodsku a na vydávání časopisu *Bellum 1866*. Zásadní projekt byl podán na Ministerstvo obrany ČR pod názvem „Soubor 22 nejohroženějších památek 1866 – záchrana pomníků na válečných hrobech a jejich úprava“.

Komitét 1866 se rozhodl více prezentovat vůči veřejnosti, a to nejen v oblasti publikací (v roce 2002 byla vydána kniha Z. Jánského *Baterie mrtvých a průvodce po bojišti u Dvora Králové nad Labem a Trutnova od P. Tschiedla*), ale především v každoročním pořádání tzv. centrálních akcí Komitétu 1866 v různých lokalitách a ve spolupráci s místní samosprávou. Pilotním projektem byla akce ve Svijanech v severních Čechách dne 29. 6. 2002, kde vzorově probíhala organizační koordinace s Obecním úřadem. Pro hodnotnější prezentaci Komitétu 1866 vzhledem k orgánům státní správy byla za redakce předsedy Ing. Komárka vypracována Koncepce rozvoje bojišť. Tento materiál byl konzultován s tehdejšími hejtmany Královéhradeckého kraje Ing. Bradíkem a založil těsné vazby na odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu.

Rok 2003 byl především rokem 115. výročí založení původního Komitétu 1866 a tím zahájení pravidelné péče o válečné hroby na našem území. Vzhledem k tomuto výročí byla od konce roku 2002 připravována stěžejní publikace – reprezentativní kniha s názvem „Komitét 1866 – Péče o válečné památky v běhu staletí“, mapující dosavadní historii spolku a aktuální výzvy, před nimiž stojí. V této souvislosti byla také za přispění Muzea východních Čech vytvořena pamětní deska zakladateli Komitétu Janu Nepomuku Steinskému v podobě zlomeného sloupu s reliéfem, která byla umístěna před budovou muzea na Chlumu a slavnostně odhalena v rámci podzimní Valné hromady, která se uskutečnila v dřívějším termínu – již 4. října coby Výroční den Komitétu 1866. V jeho rámci byly předány nové členské průkazy a spolkové odznaky a byli slavnostně jmenováni dva čestní a 21 zasloužilých členů Komitétu 1866.

Centrální akce Komitétu 1866 se tento rok konala v Nechanicích na Královéhradecku a proběhla v rámci oslav 750. výročí první písemné zmínky o Nechanicích dne 21. 6. 2003.

Stěžejním pomníkem opraveným v roce 2003 za spolupráce hořické SPŠK byl pomník 51. pěšího pluku ve Svíbu. Ve Václavicích byl znovu odhalen a slavnostně vysvěcen zrestaurovaný pomník VI. armádního sboru. Došlo také k diverzifikaci finančních zdrojů – přes Nadaci Duhová energie ČEZ bylo možné přistoupit k další fázi budování naučných stezek (z Náchoda přes Českou Skalici do Josefova); do projektů s podporou strukturálních fondů EU byl navržen další soubor nejohroženějších pomníků vyžadujících akutní opravu, stejně jako komplexní „Via Belli 1866“ předvírající propojení naučných stezek na území Královéhradeckého kraje.

Počátkem roku 2004 bylo vzhledem ke stále se rozšiřující škále úkolů ve všech stěžejních oblastech činnosti spolku (péče o válečné hroby a pomníky, rozvoj cestovního ruchu, publikační činnost) rozhodnuto vytvořit placenou funkci tajemníka Komitétu 1866, kterým se v červnu po proběhlém výběrovém řízení stal T. Böhm. Zároveň došlo v tomto roce také k vytvoření nové koncepce vydávání spolkového časopisu *Bellum 1866*, kdy byl počet čísel redukován na dvě ročně,

ovšem v širším rozsahu a nové grafické úpravě vycházející z obalu knihy Komitét 1866 – Péče o válečné památky v běhu staletí. K podpoře cestovního ruchu byla koncem roku 2004 zhotovena první verze turistického produktu „Putování po bojištích z roku 1866“, skládající se z turistické šekové knížky a mapy bojišť v Královéhradeckém kraji, a umožňující zvýhodněný vstup do muzeí a dalších turisticky zajímavých objektů.

Zásadním momentem prvního pololetí roku 2004 bylo uspořádání konference u příležitosti dvoustého výročí narození polního zbrojmistra Ludwiga von Benedeka. Akce se v prostorách Muzea východních Čech v Hradci Králové zúčastnila odborná veřejnost i představitelé státní správy. Pořádání Centrální akce Komitétu 1866 v České Skalici v červnu 2004 mělo dva zásadní důvody – odhalení pomníku osazeného na hrobě 19 pruských a rakouských vojáků, exhumovaných v polovině roku 2003 při stavbě obchvatu města, a slavnostní otevření naučné stezky Česká Skalice – Josefov.

Díky dalšímu grantu Nadace Duhová energie ČEZ bylo možné začít realizovat další etapu Via Belli 1866 – naučnou stezku po bojišti u Jičina. Zásadním počinem v oblasti rekonstrukce pomníků byla v roce 2004 oprava litinového pomníku Hess a dalších 33 válečných hrobů, financovaná grantem Ministerstva obrany ČR, realizace probíhala z velké části rovněž v následujícím roce 2005. Díky dalším úspěšným účastem v grantových řízeních bylo možné opravit hřbitovy v Máslojedech a Novém Bydžově. Na Moravě byla stěžejním bodem rekonstrukce pomníku majora Behra na tovačovském bojišti, kde hlavní práce na demontovaném pomníku sice proběhly, zhotovení nových základů se ovšem protáhlo na několik dalších let.

V roce 2004 také vrcholilo snažení Komitétu 1866 připomínkovat legislativní proces přípravy nového zákona o válečných hrobech, který byl nakonec přijat pod číslem 122/2004 Sb. a neakceptoval oprávněnou snahu Komitétu být relevantním subjektem při podávání žádostí o opravu pomníků z daného historického období; o dotace může dle zákona žádat pouze vlastník pomníku či předmětného pozemku.

Z nových publikací v roce 2005 můžeme zmínit knihu Z. Jánského „Bitva u Náchoda 27. 6. 1866“ a počátek postupného vydávání průvodců po naučných stezkách v jednotné grafické úpravě. Pokračovalo také vydávání série nových pohlednic, tentokrát s tematikou pomníků a podobenkami pohřbených osobností.

Lokace hlavní vzpomínkové akce pořádané Komitétem měla opět spojitost s realizovanými projekty. Z toho důvodu proběhla Centrální akce Komitétu v Jičíně a Železnici, kde byla slavnostně otevřena nová naučná stezka vedoucí tímto bojištěm. Kromě tradiční, divácky velmi atraktivní bitevní ukázky proběhl v odpoledních hodinách pietní akt u pomníku na Letné. Město Trutnov si pak 10. září 2005 připomnělo za účasti členů tradičních historických jednotek 100. výročí převezení ostatků polního podmaršálka Ludvíka von Gablenze do Trutnova. Při této příležitosti vydalo město Trutnov publikaci, na jejímž vzniku se významně podílel technický referent na tamním bojišti V. Grof.

Jedna z nejvýznamnějších rekonstrukcí pomníků se tentokrát odehrála na periferii – v severních Čechách. Zde byl v červnu 2005 odhalen pomník padlým rakouským vojákům v Kuřívodách. Stal se prvním z řady dalších obnovených pomníků na tomto léta opomíjeném bojišti. Práce technického

referenta J. Náhlavského za úzké součinnosti s Obecním úřadem v Ralsku vrcholila uspořádáním Centrální akce Komitétu 1866 v Kuřívodách o rok později.

Rok 2006 byl výjimečný díky 140. výročí prusko-rakouské války. V tomto roce tedy vystoupily do popředí nejrůznější kulturně-vzpomínkové akce věnované propagaci tohoto období českých dějin mezi nejšířší veřejností. Komitét 1866 spolupracoval také při pořádání konferencí se zaměřením na rozvoj turistického ruchu („Bojiště 1866 a cestovní ruch“ v rámci výstavy Infotour v březnu, vědecká konference „Rok 1866 a východní Čechy“ v dubnu), vernisáž výstavy „Bitva u Hradce Králové 3. 7. 1866“, uspořádané Muzeem východních Čech, proběhla v květnu. Výroční Valná hromada se toho roku uskutečnila v rámci slavnostního shromáždění u příležitosti 140. výročí prusko-rakouské války a 100. výročí úmrtí prvního protektora Komitétu 1866 Viléma ze Schaumburg-Lippe v Náchodě počátkem dubna 2006. K této příležitosti byly vydány dvě publikace – „Generál jízdy princ Vilém ze Schaumburg-Lippe“ autorů H. Kalábové a Z. Jánského a „Bitva u Náchoda 1866“ posledně jmenovaného autora. Komitét rovněž vydal speciální medaili ke 140. výročí a odznak ke 100. výročí úmrtí Viléma ze Schaumburg-Lippe.

Ještě v květnu uspořádal Komitét 1866 zájezd na německá bojiště u Bad Langensalzy z roku 1866 a Jeny z roku 1806. V průběhu měsíce června pak každý víkend probíhaly vzpomínkové akce na některém z bojišť: 10. června Centrální akce Komitétu 1866 v Kuřívodách spojená s představením publikace „Srážka u Kuřívod 26. 6. 1866“ od J. Náhlavského, o týden později vzpomínka na jezdeckou srážku u Červené Hory na Náchodsku a posléze tradiční natírání pamětní desky s datem 27. 6. 1866 v Trutnově. V Témže termínu proběhla také vzpomínková akce u kbelnického ossaria na Jičínsku. Vše směřovalo k vrcholu této série počátkem července v Hradci Králové a pochopitelně na Chlumu. Nad kulturními akcemi pořádanými u příležitosti 140. výročí bitvy u Hradce Králové převzal tehdy zástítu prezident ČR V. Klaus. Po tradiční červencové vycházce po bojišti u Tovačova se účastníci setkali ještě jednou v polovině září ve Dvoře Králové nad Labem, vzpomínaje zde na odchod Prusů před 140 lety.

Do poloviny roku byly také dokončeny veškeré rozpracované naučné stezky v rámci projektu Via Belli 1866. Jednalo se o trasy Josefov-Smířice-Chlum, Hradec Králové – jižní křídlo a Hradec Králové – Chlum. Pro podporu prodeje publikací vydaných Komitétem byly vyrobeny univerzální stojany zapůjčené zdarma prodejčům. Na podporu turistického ruchu byly vydány rovněž dřevěné turistické známky a nový nadčasový turistický produkt „Vojenské památky severovýchodních Čech“, zaměřený na popularizaci nejvýznamnějších vojensko-historických památek, muzeí a pamětihodností kraje, určený pro roky 2007-11.

Podzimní Valná hromada v Novém Bydžově rekapitulovala dění v roce 140. výročí a ocenila zapojení státní správy a médií. Byly předány pamětní medaile Komitétu členům, kteří se aktivně angažovali na organizaci a zabezpečení proběhlých vzpomínkových akcí, a jmenování noví čestní a zasloužilí členové spolku. Koncem roku 2006 podal Komitét žádost na projekt „Na pomezí Čech a Kladska“ financovaný prostřednictvím Euroregionu Glacensis. Projekt je zaměřen na zajištění rozvoje cestovního ruchu po bojištích u Náchoda a České Skalice formou hipoturistiky, spolupráce s KVH Josefov na kulturní akci v Josefově v červenci 2007, účast na kulturních akcích v polském Klodzku a Stoszowicích.

K významným opravám pomníků lze zařadit celkovou rekonstrukci vojenského hřbitova z roku 1866 v zámecké aleji v Náchodě, soubor pomníků na hřbitově v Choustníkově Hradišti a renovaci tří pomníků v okolí Jánské kaple v Trutnově.

V roce 2007 se stěžejní práce přesunuly na Jičínsko, kde byla největším projektem kompletní renovace střešní krytiny ossaria v Kbelnici. Na náhodském bojišti byl rovněž opravován zdejší významný pomník – 4. a 6. kyrysnického pluku ve Vysokově, stejně jako pomníky na vojenském hřbitově tamtéž. Rekonstrukce dalšího souboru patnácti pomníků pokračovala na bojišti u Kuřívod. Na královéhradeckém bojišti byl opraven pomník pěšího pluku č. 4 Hoch und Deutschmeister v Rozběřicích. K prolomení patové situace došlo při jednání se samosprávou města Tovačov, kde se po několika letech obnovily práce na dokončení restaurace pomníku majora Behra.

V rámci projektu Via Belli 1866 byly realizovány poslední úseky naučných stezek na Hořicku a na bojišti u Dvora Králové nad Labem. Na Trutnovsku pak byla kompletně zrenovována místní naučná stezka po bojišti u Trutnova a prodloužena tak, že spojuje Trutnov s Dvorem Králové nad Labem na jedné straně a Kamiennou Gorou na druhé. Ke všem bojištím ve východních Čechách byly vydány informační materiály pod hlavičkou projektu „Cestovní ruch na česko-kladském pomezí“.

Na Výroční 22. Valné hromadě v dubnu 2007 bylo zvoleno, po pečlivé přípravě směřované k zapojení co největšího počtu členů do práce spolku, nové rozšířené předsednictvo, které čítá 24 členů. Úspěšně lze hodnotit aktualizaci a dopracování internetové prezentace, které se zhostil P. Lazurko. Podzimní Valná hromada ve Věstarech řešila především blížící se 120. výročí založení původního Komitétu, které bude připomenuto odhalením pomníku na hrobě zakladatele spolku J. N. Steinského na Olšanských hřbitovech v Praze, kde Komitét uhradil nájem hrobového místa na příštích 30 let. Ze dvou variant pomníku předložených Valné hromadě byla vybrána moderní verze tří balvanů doplněná textem.

Centrální akce Komitétu 1866 se konala v netradičním červencovém termínu a netradiční bylo i celkové aranžmá, kdy se jedním víkendem prolínaly vzpomínky na dvě historická období našich dějin. Tím prvním je 141. výročí prusko-rakouské války roku 1866 a druhým pak 215. výročí úmrtí stavitele pevnosti Charlese de Ligne. Akce se zúčastnily více než dvě stovky vojáků v historických uniformách z ČR a Polska (partnerů projektu z Srebrne Góry a Klodzka). Ve dnech 24. – 26. srpna 2007 se uskutečnila v polském městě Klodzko kulturní akce „Dny kladské tvrze“, na které participoval také Komitét 1866 a další historické jednotky z Čech.

V roce 2008 pokračovala pilná práce na opravách pomníků, jen na hradeckém bojišti jich bylo opraveno třiatdvacet za spoluúčasti nejen centrálních institucí, ale i místních obcí. Kromě toho bylo na královéhradeckém bojišti osazeno 14 kusů zaniklých či poničených šachetních křížů novými pískovcovými sokly s kříži. Na českoskalickém bojišti byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce vojenského hřbitova u Zliče, na Trutnovsku byla dokončena rekonstrukce vojenského hřbitova u Pořící, na vojenském hřbitově u Kbelnice bylo opraveno celkem 16 pomníků včetně

osazení nových soch sv. Petra a sv. Pavla na zrestaurovanou bránu. Na Moravě byl v září po několikaletém úsilí o zabezpečení opravy slavnostně odhalen zrekonstruovaný kříž e.č. 11 u Čechůvek na Prostějovsku.

Podzimní 25. Valná hromada Komitétu 1866 se konala v sobotu 15. listopadu netradičně v Praze. Důvodem této lokace bylo především pietní shromáždění u příležitosti dvou významných výročí z historie našeho spolku – prvním bylo 160. výročí narození zakladatele Komitétu J. N. Steinského, druhým 120. výročí založení původního spolku. Slavnostní pietní akt se konal na Olšanských hřbitovech u hrobu J. N. Steinského, na němž byl odhalen moderně koncipovaný pomník jako odkaz budoucím generacím.

Pokračovaly rovněž aktivity spojené s rozvojem cestovního ruchu. Naučné stezky už protkaly téměř všechna bojiště, nejnověji byla otevřena naučná stezka v rámci centrální akce v severních Čechách. Zásadní je rovněž zapojení Komitétu 1866 do projektu historických rekonstrukcí na česko-kladském pomezí, které jsou dlouhodobě financovány z operačního programu přeshraniční spolupráce CZ-PL. Jednotlivé historické rekonstrukce jsou zasazeny do různé historické doby charakteristické pro danou lokalitu a probíhají rovnoměrně celou turistickou sezónou od května do září.

V roce 2009 byly na královéhradeckém bojišti restaurovány pomníky u usedlosti Hejcmanka, u nichž proběhl pietní akt na tradiční podzimní Dušičky, spojené s Valnou hromadou Komitétu. Kompletní opravou prošly vojenské hřbitovy v Sadové, Hořicích (u sv. Gotharda) a Nechanicích-Komárově. Dalších čtrnáct pomníků opravila hořická škola v rámci maturitních prací. Dokončena byla také oprava všech pomníků na vojenském hřbitově u Zlíče. Ve Dvoře Králové nad Labem byl 26. září 2009 slavnostně znovu odhalen a posvěcen centrální pomník války 1866 na nábřeží Jiřího Wolkera za účasti představitelů města, Komitétu 1866, místního kaplana a členů vojenských historických jednotek. V severních Čechách byla v prosinci kompletně dokončena trasa naučné stezky Mimoň – Kuřívody – odbočka Osečná – Ševcín – Klášter Hradiště nad Jizerou – Mnichovo Hradiště – Boseň, jejíž výstavba byla zahájena již v roce 2008. Na Moravě proběhla zásadní oprava pomníku e.č. 7 a jeho bezprostředního okolí. V posledním čtvrtletí roku 2009 bylo věnováno také úsilí směřující k opravě památky na prvního padlého rakouského vojáka ve válce prusko-rakouské 1866 – památka e.č. 35 v Písečné u Jeseníku. Díky aktivitě členů Komitétu i místních občanů byly objeveny nové pomníky, např. v Sokolově nebo Chudeříně u Litvínova.

Centrální akce Komitétu 1866 se konala v Ratibořicích spolu s Císařskými manévry. V jejím průběhu byl v blízkosti zámku odhalen pomník významnému mecenáši Komitétu Vilémovi princovi ze Schaumburg-Lippe. 26. výroční Valná hromada se konala v aule Národního domu v Jičíně a řešila dva důležité body. Prvním bylo schválení návrhu předsednictva na mimořádné prodloužení funkčního období stávajícího předsednictva ze dvou na čtyři roky z důvodu rozpracovanosti většího počtu grantů a dalších projektů, které by stávající odpovědní funkcionáři Komitétu měli dokončit v rámci svého funkčního období. Druhým zásadním bodem byl průzkum ochoty členů zapůjčit Komitétu finanční prostředky na provozní zajištění projektu Historické rekonstrukce.

Hlavní těžiště prací na bojišti u Hradce Králové v roce 2010 spočívalo ve dvou projektech. První byl nazván „Záchrana památek 1866 na Královéhradecku“, financován byl z dotace Euroregionu Glacensis a cílem byla oprava více než desítky pomníků, zejména v jihovýchodní části Svíbu. Druhý pod názvem „Záchrana památek z války roku 1866 na bojišti u Hradce Králové“ mohl být uskutečněn díky dotaci Místní akční skupiny (MAS) – Hradecký venkov a opraveno bylo 24 převážně menších památek. Počátkem roku byl Komitét kontaktován Dr. Dieterem Langerem z německé organizace Bundesheimatgruppe Stadt und Landkreis Strehlen, která sdružuje potomky českých emigrantů z pruského Slezska. Jeden z potomků těchto emigrantů J. M. Flegler bojoval ve válce roku 1866. Záměrem spolku bylo osadit ve Světi na hřbitově pamětní desku, proti čemuž předsednictvo Komitétu nemělo námitek. Tento záměr se uskutečnil 19. září 2010, kdy byla deska za účasti předsedy a jednatele slavnostně odhalena a vysvěcena. Na výročí bitvy u Hradce Králové bylo otevřeno nové válečné muzeum s novou naučnou stezkou nazvanou „Centrální bojiště Chlum“. V přístavbě zasazené do okolního terénu byla umístěna putovní výstava Via Belli 1866, nové prostory poskytují návštěvníkům i tolik potřebné sociální zázemí. Turisté ocení i nová parkovací místa v blízkosti muzea.

V průběhu června se podařilo objevit hromadný hrob zemřelých ve válce r. 1866 v kuském hospitálu, který byl tehdy přeměněn v lazaret. V oblasti Trutnovska byly v tomto roce provedeny zásadní opravy dalších celkem 5 pomníků z války 1866: u Janské kaple, na pastvině východně od vsi Bojiště a na mezi východně od Rubínovic.

V době od 22. dubna do 19. září proběhla ve výstavním prostoru Templ v Mladé Boleslavi vzpomínka na zesnulého člena Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 K. Kopala. Výstavu připravili členové spolku F. Krásný a J. Jemelka. Součástí byl také panel informující návštěvníky o činnosti Komitétu 1866. V regionu bojiště v severních Čechách byl také vydán turistický materiál k naučné stezce „Bitvy u Kuřívod a Mnichova Hradiště“ a nová kniha J. Náhlavského „Srážka u Dlouhého Mostu 24. června 1866“, která zakončila přibližně třináctileté autorovo pátrání v materiálech, které souvisely nejen s uvedenou srážkou, ale také s pruskou okupační obcí a nejbližšího okolí. V roce 2010 vyšla rovněž nejprestižnější a dlouho očekávaná publikace s názvem Vzpomínka na rok 1866 na starých pohlednicích, kterou po dlouhodobé práci vydali Pavel Mrkvička a Jiří Vilím. Kniha představuje v kvalitních reprodukcích celkem 376 pohlednic z 19. a počátku 20. století, vztahujících se k bojištím z prusko-rakouské války r. 1866.

Centrální akce Komitétu 1866 byla pro rok 2010 směřována do Tovačova také proto, aby se zdůraznilo ukončení hlavních restaurátorských prací na tamním ústředním pomníku, na pomníku majora Behra a setníka Souczka a rovněž, aby se veřejnosti představily i všechny ostatní tovačovské památky. Pomník majora Behra byl vysvěcen P. Milanem Mičem již v rámci tradiční vycházky po bojišti dne 10. července, ústřední pomník pak P. Josefem Svobodou 25. září v rámci centrální akce za přítomnosti značného počtu diváků a také několika desítek vojáků z historických jednotek a vojenské dechové hudby.

Do oblasti péče o pomníky je třeba zahrnout novou kapitolu v novodobé historii Komitétu, kterou je vybudování pomníku zcela nového, respektive obnova

již v minulosti zamýšleného pietního místa u Střezetec, kde již naši předchůdci plánovali zřízení pomníku jezdecké srážky, probíhající v okolí této obce. Myšlenka, která vznikla na podzim roku 2008 a byla rozvíjena během roku 2009, dostala v roce 2010 konkrétní podobu. Pomník bude symbolizovat vzájemný vztah koně a jezdce, a to nejenom na bitevním poli. Toto dílo bude prioritně věnováno jezdům a jejich věrným koním, kteří se ze střezetické pláně už nikdy nevrátili, avšak nadčasovost památníku bude připomínkou utrpení koně a člověka ve válečných konfliktech v období vzájemného soužití obou tvorů. Výtvarné pojetí sousoší je svěřeno akademickému sochaři Petru Novákovi z Jaroměře – veřejnosti nejvíce známému jako autor jezdecké sochy prezidenta T. G. Masaryka v Lánech.

Po schválení záměru výstavby pomníku valnou hromadou na podzim roku 2008 byla ustavena pracovní komise, jejíž náplní je na jedné straně shánění finančních prostředků a jednání s úřady a na druhé straně spolupráce s Ak. sochařem Novákem ve věci upřesnění kompozice a vzhledu budoucího pomníku. Varianta, která vznikla v důsledku bouřlivé diskuze v sochařově ateliéru a byla následně schválena, byla v roce 2010 na základě projekce do fotografie reálné krajiny vymodelována s drobnými úpravami v měřítku 1:5 v hlíně, zaformována a odlita do sádry. V této velikosti jsou již provedeny i důležité detaily.

Dalším úkolem komise se stalo zajištění peněz na realizaci díla. Vzhledem k nákladnosti celého projektu Komitét 1866 vyhlásil v roce 2010 veřejnou sbírku na obnovu pietního místa a vybudování Pomníku padlých koní u Střezetec. Vznikly informační letáky o sbírce a propagační brožura, v neposlední řadě též články do regionálních novin a založení DMS pro dárcy s mobilními telefony. Na základě jednání s potenciálními sponzory se podařilo získat podporu ministra zahraničí ČR Karla Schwarzenberga, známého herce a milovníka koní Václava Vydry a také Města Jaromeř v čele se starostou p. Klepsou.

Na tomto místě se hodí připomenout, že náš připravovaný záměr je výjimečný svým námětem i ve světovém měřítku – je to nejen připomínka poslušnosti a věrnosti zvířete, ale především jde o soucit a přátelství mezi jezdcem a koněm. Výjimečnost tohoto našeho připravovaného pomníku je také v tom, že bude proveden v mírně nadživotní velikosti v autentickém prostoru bojiště, v místech, kde k podobné události jistě mohlo během střetnutí vojsk dojít. Umístění sousoší na mírně vyvýšeném umělém pahorku místo obvyklého vysokého kamenného podstavce o to víc podtrhuje myšlenku, aby dílo organicky zapadlo do exteriéru, šlo se s krajinou, kudy kráčela historie. Každý, kdo pojedje po nedaleké silnici, spatří ztvárněný výjev uprostřed volně zeleně tak, jako by se právě odehrával v současnosti, před zraky pozorovatele, a ten si teprve tam uvědomí, že vlastně stojí před událostí navěky zakonzervovanou v čase.

Nejvýznamnějším bodem 28. výroční Valné hromady, konané v aule Muzea východních Čech v Hradci Králové, bylo řešení problému s obsazením revizní komise, která se vzhledem k tenčícímu se personálnímu obsazení stávala neakceschopnou. Jako řešení byla zvolena kooptace znovu přijatého dlouholetého člena Komitétu Jaroslava Dvořáka.

ČINNOST KOMITÉTU 1866 V ROCE 2011

V roce 2011 se začala završovat série akcí financovaných v průběhu uplynulých let prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce CZ-PL 2007-13. Škoda, že celkový úspěšný dojem interně poněkud poznamenaly administrativní potíže na straně hlavního partnera projektu v Polsku, které se odrazily ve finanční bilanci spolku. Díky pochopení členů ovšem nebyla nikterak ohrožena činnost Komitétu. Snížený příjem z grantů, v němž se odráží i celkově nepříznivá makroekonomická situace, vedl k propojení Centrální akce Komitétu s hlavními vzpomínkovými akcemi ke 145. výročí bitvy u Hradce Králové. Pokračovala také realizace pomníku jezdecké srážky u Střezetic, nyní již ve fázi konkrétního modelu v měřítku 1:5, jehož kopie byly v průběhu roku prezentovány na několika místech na podporu financování projektu.

Mezi důležité úspěchy Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 bylo významné ocenění dlouholeté záslužné péče na poli údržby a ochrany válečných památek z prusko-rakouské války Pietním křížem. Jedná se o naprosto nový český řád za zásluhy na poli udržování a obnovy válečných hrobů a vojenských duchovních památek, založen byl s podporou sekretariátu Habsburg-Lothringen, rakouského Černého kříže, Modlitební ligy blahoslaveného císaře Karla I. a Matice staroboleslavské. V historicky první slavnostní promoci tohoto řádu vůbec, která se konala při příležitosti tradiční vzpomínkové akce Audience u císaře Karla I., konané v Brandýse nad Labem v sobotu 30. dubna 2011, byl mezi prvními tímto řádem oceněn právě Komitét 1866. Vyznamenání za spolek převzal jeho předseda Ing. Josef Komárek. Tento řád se tak stal vedle pamětní plakety Ministerstva obrany za vzornou péči o válečné hroby nejvyšším oceněním činnosti Komitétu 1866 v posledních letech.

K 31. prosinci 2011 měl Komitét 1866 celkem 108 řádných, 5 čestných a 31 zasloužilých členů. Jde o nejnižší počet členů od roku 2004. Na tomto místě je nutné vzpomenout památky dvou zesnulých členů Františka Nemeráda, který tragicky odešel v lednu 2011 ve věku 36 let, a Františka Skalického, čestného člena z Lípy v srdci hradeckého bojiště, který dosáhl věku 82 let.

Činnost Komitétu lze rozdělit do několika samostatných oblastí:

- 1. Péče o válečné hroby a pomníky**
- 2. Pořádání vzpomínkových, kulturních a společenských akcí**
- 3. Publikační činnost**
- 4. Podpora rozvoje cestovního ruchu**
- 5. Spolková činnost**
- 6. Spolupráce s orgány státní správy a samosprávy**

PÉČE O VÁLEČNÉ HROBY A POMNÍKY

V následujících odstavcích informují jednotliví techničtí referenti o dění ve svých regionech, kopírujících jednotlivá bojiště prusko-rakouské války, a to nejen o provedených opravách a údržbě jednotlivých ohrožených pomníků, ale i společenských a kulturních akcích zaměřených na popularizaci tohoto období našich dějin.

Zpráva technického referenta bojiště u Hradce Králové Jiří Vilím – Blanka Karešová

Také v roce 2011 se podařilo na královéhradeckém bojišti opravit několik památek i přes to, že tento rok byl na množství finančních prostředků více než skoupý. Kamenická firma Novotný dokončila opravy pomníků na jižním okraji Svíbu, jmenovitě: pyramidu e.č. 159 na hromadném hrobě, kde byl osazen nový dělový kříž na vrcholu, pomník e.č. 276 rakouského pěšího pluku č. 26 a secesní pomník e.č. 278 rakouského mysliveckého praporu č. 13, kde byl na sloupky kolem památky namontován nový kovaný řetěz. Celkovou opravou prošel také monument e.č. 408 rakouského mysliveckého praporu č. 30, kde bude na kamenné sloupy též osazena replika původního kovaného řetězu. Dostalo se rovněž na památku e.č. 103, tři pruských důstojníků od 1. magdeburského pěšího pluku č. 26 na louce před Svíbem, kde byla stávající kamenná koule na vrcholu nahrazena kopií původního kříže podle dobové fotografie. Na začátku roku byly dohotoveny práce na pomnících e.č. 105 – 112 na hřbitově v Hoříněvsi a předáno dvoje nové oplocení z litiny a železa kolem pomníků e.č. 112, 113, 339 a kolem pomníku rakouského praporu polních myslivců č. 2, e.č. 266 na západním okraji obce. Práce na bojišti stále pokračují. Byla například ze Svíbu odvezena litinová tabule e.č. 187 označující místo zjetí a opětovného osvobození pruského gpor. von Franseckyho, která byla nahrazena kopií z ušlechtilého plastu. Originál tabule byl předán do depozitáře Muzea východních Čech.

Na začátku roku proběhla oprava v ceně bezmála 1.000.000 Kč litinového tzv. Hessova pomníku e.č. 291 na křižovatce u lesa Holá, který byl loni vandaly pokácen a rozbit. Předán byl v předvečer výročí bitvy 30. června. Radost z opravy

Pomník e.č. 85 ve Stračovské Lhotě před a po opravě

vené památky však netrvala dlouho, neboť již 27. 7. do něho opět havarovalo vozidlo, které rozdrtilo část litinového oplocení a poničilo několik kamenných stupňů. Téměř ve stejnou dobu, pravděpodobně nákladní vozidlo, havarovalo u samoty Hejcmanka a poničilo asi tři metry nového cihlového soklu ohraničujícího pietní místo.

Po loňském otevření naučné stezky „Centrální bojiště Chlum“ instalovalo Muzeum východních Čech nové tabule i na naučné stezce ve Svíbu.

Obec Máslojedy nechala vysadit na hlavní cestě do Svíbu směrem k hájovně „Alej narozených dětí 21. století“. Partnery při této akci byly Mikroregion obcí památkové zóny 1866 a Komitét 1866. Alej byla předána veřejnosti 21. 5. 2011. Je třeba také zmínit několikaletou příkladnou spolupráci s obcí Máslojedy, nejen pro bezvadnou údržbu vojenského hřbitova a dalších pomníků, např. „Řimana“, ale i pro pravidelný roční příspěvek 50.000 Kč na opravu pomníků na jejich katastru. Obec Máslojedy poskytla půjčku 300.000 Kč na projekt „Historické rekonstrukce – společný turistický produkt v česko-polském pohraničí“, financovaný prostřednictvím OPPS ČR-Polsko 2007-13, a zastupitelstvo odhlasovalo, že z této sumy věnuje Komitétu 200.000 Kč na opravu pomníků na své čtyřleté volební období. Jak bude dále uvedeno, byl obcí finančně zajištěn tradiční páteční „Pochod bojištěm“ a Centrální akce Komitétu v předvečer pietních akcí ke 145. výročí bitvy, tzn. celodenní stravování jednotek a bitevní ukázka u lesa Svíbu.

Správce bojiště kolega Chvojka provedl za spolupráce Radka Teichmana kontrolu 71 pomníků v rámci památkové zóny „Bojiště bitvy 1866 na Chlumu“ a jejich finanční ohodnocení jako podklad k pojištění těchto památek.

Pomník e.č. 290 ve Věstarech před a po opravě

Pomník e.č. 305 v Dohalicích – Dohaličkách před a po opravě

Technickým referentem bylo provedeno též několik obchůzek za účelem posouzení stavu památek a doplnění údajů, zejména rozměrů, do Generálního katalogu.

Jarní plánovaná brigáda se uskutečnila za krásného počasí v sobotu 16. dubna 2011. Akce se zúčastnilo nezvyklé množství lidí. Podpořit nás přišli čtyři příslušníci historického 18. pěšího pluku i se svými „ratolestmi“, jmenovitě: Čermák Zdeněk, Kolín Tomáš, Němec Jiří a Zakl Karel. Dále to byli osvědčení členové Komitétu: Hladíková Věra, Kozák Jiří, Mrkvička Pavel, Musílek Jiří, Pokorný Roman a Vilím Jiří. Brigáda začala v lokalitě u Sv. Aloise v Horním Přímu. Jedna skupina se věnovala úpravě okolí tamějších pomníků a hlavně spálení suchého roští po předchozích brigádách. Skupina druhá úpravě okolí pomníku e.č. 320, rakouského 74. pěšího pluku. Po dohodě se starostou obce byly pokáceny tři lípy v těsné blízkosti pomníku, které svými větvemi odíraly obelisk. Větve byly na místě spáleny, dřevo odvezeno a na místě vysazeny tři habry, které byly opatřeny kůly a ochranou proti okusu zvířel. Poté skupina „osmnáctníků“ odjela do Probluze, kde upravila okolí památky e.č. 66 saského npor. Stieglitze, nato se vydala do Svíbu, kde ohrabala a uklidila okolí památek zejména na frekventovaných trasách. Druhá skupina se vydala přes Hoříněves, kde jsme prohlédli a zdokumentovali nově opravené pomníky na okraji vsi a na místním hřbitově, do Račic nad Trotinou ke Spálenému mlýnu, k loni poškozenému pomníku e.č. 248 na hrobě pruského por. Sperlicha, který se bude opravovat. Zde jsme odstranili křoviny z okolí památky. Zúčastnění konstatovali, že na příští brigádě odstraníme zbytek náletu pod pomníkem. Nakonec jsme se přemístili k pyramidě e.č. 268 nad Rodovem, kde byly odstraněny spodní větve obou lip,

kteřé zakrývaly zmíněnou pyramidu, a bylo upraveno okolí pomníku. Škoda, že v nedalekém okolí vzniká divoká skládka, která lokalitu značně znehodnocuje.

V sobotu 5. 11. 2011 se uskutečnila na královéhradeckém bojišti plánovaná podzimní brigáda. Akce se zúčastnili členové komitétu: Hladíková Věra, Kozák Jiří, Mrkvíčka Pavel, Musílek Jiří, Vilím Jiří a za 18. pěší pluk Čermák Zdeněk. Práce probíhaly nejdříve ve Svíbu, kde jsme šachetní kříže, které byly povytaženy ze země, nebo ve dvou případech dokonce ležely, znovu usadili. Asi 20 kusů křížů bylo též natřeno přípravkem Hammerite a zbývajících sedm křížů bylo opatřeno mosaznými štítky s číslem památky. Tím jsou tedy všechny kříže kromě e.č. 344, 409 a 475, které jsou umístěny samostatně a nehrozí proto jejich záměna, uvnitř Svíbského lesa označeny. Odpoledne jsme se přemístili do Račic nad Trotinou ke Spálenému mlýnu dokončit likvidaci náletových dřevin započatou při jarní brigádě kolem a pod pomníkem e.č. 248 na hrobě pruského por. Emila Sperlicha. Brigáda proběhla za slušného, i když mlhavého podzimního počasí.

V neděli 6. 11. 2011 provedli údržbu vojenského hřbitova v Komárenské bažantnici členové historického 18. pěšího pluku: Dolana Libor, Kliková Gábina, Klika Martin a Němec Jiří s ratolestmi. Jelikož u opraveného hřbitova selhala slíbená údržba města Nechanice i místní hasičské jednotky, nabídli se členové 18. pluku, že se o hřbitov postarají. Snad nám tím odpadne starost o toto pietní místo.

Kromě těchto brigád se uskutečnilo několik akcí menších, při kterých byla prováděna běžná údržba vegetace v okolí památek a jak již bylo zmíněno, ve Svíbu byly po delších přípravách označeny šachetní kříže na všech místech hromadného výskytu hrobů mosaznými štítky s čísly památek.

Všem, kdo se zúčastnili brigád, patří náš dík.

Zpráva technického referenta bojiště u Náchoda Josef Týfa

V roce 2011 proběhly dvě brigády na bojišti u Náchoda ve spolupráci s 6. praporem myslivců z Náchoda. Provedeny byly drobné opravy a údržba kolem pomníků z války 1866. Práce většího rozsahu na opravách památek nebyly pro rok 2011 na náchodském bojišti plánovány.

Samozřejmostí byla údržba zeleně naučné stezky po bojišti u Náchoda a vybraných památek. Značnou část památek průběžně udržují na svých katastrech Město Náchod a Obce Vysokov a Provodov-Šonov. Ve spolupráci s obcí Vysokov bylo provedeno odstranění dřevin okolo pomníku „Myslivce“. Dále byla provedena oprava pomníku v Šonově na návsi, kde byl uražen kříž.

V červnu 2011 proběhla pěkná komorní vzpomínková akce v Šonově a ve Václavících, kterou uspořádal Vlastimil Holas z Václavic s rodinou.

Kromě výše uvedeného jsem zajišťoval další činnost Komitétu 1866 na jiných bojištích. V průběhu roku bylo provedeno sečení, odstranění náletů a drobná údržba pomníků na bojištích v Náchodě, Hradci Králové a na vojenském hřbitově v České Skalici. Mj. byla provedena instalace nové desky u naučné stezky v Vrchovnici namísto odcizené. Přestěhována byla zastávka naučné stezky u Vlkova, která byla několikrát poškozena a i přes nové umístění byla do několika dnů přebarvena tak, že texty a obrazový materiál jsou nečitelné.

Výstava VIA BELLI 1866 byla v loňském roce nainstalována v Jaroměři, Olomouci a Mladé Boleslavi. Pro rok 2012 se počítá s jejím umístění opět v výstavních prostorách pevnosti Josefov.

Chtěl bych všem, kteří přiložili ruku k dílu, poděkovat a těším se na další spolupráci.

Zpráva technického referenta bojišť u České Skalice a Sviništan Tomáš Vondryška

V letošním roce se podařilo dotáhnout do konce všechny důležité body, které jsem si vytyčil.

Při první jarní brigádě 10. dubna byl navrácen opravený soklík s křížkem, e.č. 7 ke stěně viaduktu při náhodské silnici. O tři týdny později ještě bratři Hynkovi pomohli s odstraněním posledního z pařezů v blízkosti dvou pruských pomníků u Miskolez a zároveň zde posekali trávu.

Pro skalické bojiště jsem získal částku 16.500 Kč a tyto peníze jsem se rozhodl vynaložit na opravu poškozeného typového křížku včetně obnovy litinového oplocení, stojícího při Havlíčkově ulici v Malé Skalici. Současný stav památky e.č. 53 byl zoufalý a z jeho oplocení zbylo již jen zrezlé torzo. Po předchozí dohodě s majitelem pozemku jsme se na místo vypravili spolu s J. Kuťákem a demontovali zbytky plotu, jehož fragmenty jsme následně převezli do dílny uměleckého kováře M. Postracha. Kladl jsem důraz na to, aby se co nejvíce původních sloupků plotu, jejichž stav to umožní, zakomponovalo do zhotovené kopie. Následující týden 22. května jsme ještě v Malé Skalici vyjmuli poškozený soklík s křížkem, který posléze prošel opravou u kameníků Novotných. V průběhu léta M. Postrach oplocení dokončil a přichystán byl i opravený soklík s křížkem. K instalaci

Stav památky e.č. 53 před opravou (2009)

Detail kříže s opraveným soklíkem

Budování základů pro oplocení

památky zpět na místo došlo při brigádě konané 18. září za účasti kamarádů, kteří mi neváhali přijet pomoci například až z Českých Budějovic. Plocha, kde měl pomníček stát, byla velmi zpuštělá a prorostlá hustými keři, které jsme odstranili, a provedli zde výraznější terénní úpravy. Po celodenní práci se výsledek dostavil a zapomenuté místo s pomníkem tak znovu získalo svůj původní vzhled, jako na dobové fotografii. Při návštěvě České Skalice jej doporučuji navštívit.

*Současný stav památky po opravě
(podzim 2011)*

Poslední brigáda letošního roku se konala 9. října, při níž jsme umístili zpět dva opravené typové křížky náhodně objevené v minulých letech v blízkosti dubenské bažantnice. O jejich

nálezích jsem se podrobněji zmiňoval již dříve. Tentýž den byl ještě proveden úklid odpadků v prostoru viaduktu a odstraněn porost, který zde stačil během roku vyrůst. Spolu s kolegou J. Jaklem jsme také vyspárovali kamennou stěnu viaduktu za pomníky, aby zdejší prostor působil vzhledněji.

Instalace opraveného soklíku u dubenské bažantnice

Při jedné z procházek dubenskou bažantnicí jsem blíže cesty, která protíná les, našel v keřích zarostlý litinový kříž s letopočtem 1866. Podle silné koroze zde ležel velmi dlouho a nepatří k žádnému

známému pomníčku v okolí. Protože jsem v blízkosti nálezu neobjevil jeho sokl, nejedná se patrně o původní místo, kterým by označoval hrob, ale spíše sem byl v minulosti někým pohozen.

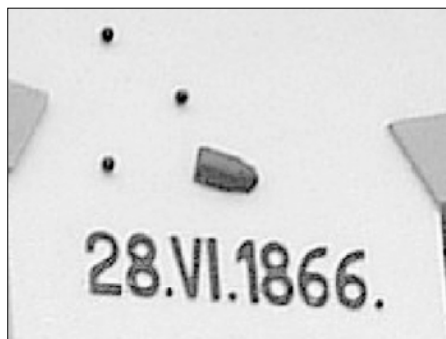
Připomínku událostí bitvy u České Skalice také oživila menší slavnostní akce předání opravené nádražní budovy, která v minulém roce prošla rekonstrukcí,

Budova nádraží v novém kabátě

Detail rakouského šrapnelu a kartáčových kulí ve stěně fasády skalického nádraží před jeho rekonstrukcí (2010)

Imitace dělostřelecké munice nad peronem skalického nádraží po rekonstrukci budovy (2011)

veřejnosti. V režii Českých drah se akce uskutečnila 9. 9. a pro zpestření nechyběli ani uniformovaní příslušníci Komitétu či jiných vojenskohistorických spolků, kteří zde provedli slavnostní výstřel. Poděkování patří V. Grofovi za to, že se postaral o výrobu štukového modelu rakouského šrapnelu, který spolu s polystyrenovými dělovými a kartáčovými koulemi nechal umístit na novou fasádu budovy. Musím dodat, že z pohledu od nástupiště tyto umělé náhražky působí velmi věrohodně. Originální čtyřliberní šrapnel, který se ve stěně nacházel původně, bude předán skalickému muzeu, nebo se stane součástí inventáře budovy nádraží.

Využil jsem také možnost pokusit se získat grant do výše 100.000 Kč vypsany společností T-Mobile pro Královéhradecký kraj. Námětem projektu, na který jsem žádal o dotaci, měla být kompletní restaurace pomníku rakouského 32. pěšího pluku v Malé Skalici. Bylo počítáno se zhotovením nových nápisových desek v německém jazyce, které by nahradily ty stávající nepůvodní české z 50. let minulého století. Bohužel pro vysoký počet ostatních žádostí projekt vybrán nebyl.

Závěrem bych chtěl poděkovat bratrům R. a Z. Hynkovým, kteří se sami od sebe angažují a velmi mi pomáhají s údržbou zejména Šviništanského bojiště. Dále le letošním roce výrazně přiložili ruku k dílu J. Kuták, J. Jakl, A. Stuchlík, M. Vošahlík, L. Moucová a F. Vondryška.

Zpráva technického referenta bojiště u Dvora Králové n/L **Ing. Pavel Tschiedel**

V průběhu roku byla opět prováděna běžná údržba pomníků na Královédvorském bojišti, cca z 25% byly očištěny přehřátou parou pod tlakem (Starý hřbitov).

Po dokončené rekonstrukci náměstí T.G.M. byla opětně osazena zastávka naučné stezky v jihovýchodním rohu u ústí Švehlovy ulice. Veškeré osazené rámy tabulí na naučné stezce „Bitva u Dvora Králové“ byly v tomto roce natřeny v rámci periodické údržby.

Na sklonku října t. r. bylo zjištěno násilné odtržení atypického litinového kříže e.č. 12 Hermanna Kranepuhla od základové konstrukce, de facto příprava ke zcizení. Silami a prostředky TS Dvůr Králové n/L byl kříž odvezen do depozitu TS v Seifertově ulici. MěÚ Dvůr Králové n/L byl požádán o provedení restaurování pomníku a znovuosazení.

V roce 2011 byl z rozpočtu města přidělen grant na opravu votivního kříže na královédvorském bojišti v Nové Podharti v částce 10 tis. Kč (namísto požadovaných 25 tis. Kč). Z důvodu toho, i skutečnosti, že slévárna požadovala zhotovení slévárenské formy na kříž v rozporu s původním tvrzením, že toto nebude nutné, byla částka vrácena zpět poskytovateli.

Vedením města byla opět vypsána nová pravidla pro granty z rozpočtu města, která i pro rok 2012 obsahují grantový titul v oboru památková péče. Jsem připraven požádat opětně o grant na opravu votivního kříže na královédvorském bojišti v Nové Podharti s nadějí, že částka bude poukázána v požadované výši.

Zpráva technického referenta bojiště u Trutnova a Starého Rokytníku Vlastimil Grof

V oblasti Trutnovska byly v tomto roce provedeny opravy 2 pomníků z války 1866: kříže setníka Mollera (e.č. T61) u silnice z Bojiště a skaliska na hrobě pruských granátníků (Knuth, Poepke) v lese u Rubínovic (e.č. T73). Práce prováděla na základě výběrového řízení osvědčená firma Kamenictví Novotný za 82.800 Kč.

Pomník 2 pruských granátníků v Rubínovicích před dokončením

Kříž po restaurování dostal původní fotograficky a průzkumem doloženou barevnou úpravu, kdy je nápisná deska černá a písmo žluté. Byl také upraven terén, snížen a vyspádován, aby sem z pole nestékala voda s hlínou. Protože pomník stojí na mezi, přímo na kraji pole, bylo ze směru reálného ohrožení traktorem či jinou zemědělskou technikou vybudováno masivní dřevěné zábradlí.

Také opravené skalisko pruských granátníků změnilo celkový výraz k lepšímu. Nejen samotnou opravou, ale také nalezením ozdobné kamenné obruby kolem pomníku, která ho odděluje od okolní přírody. V lesním šeru nyní pomník září novotou. Pravděpodobně na přelomu roku 2011/12 dojde v rámci hospodaření k vytěžení části lesa, kde pomník stojí. Po dohodě se správcem byly kolem pomníku označeny stromy, které bychom tu rádi zachovali jako přirozenou ochranu prostoru před bujnou vegetací.

Drobnou úpravou prošel i pruský pomník 43. p. pl. u Janské kaple (e.č. 42), kde na základě studia historických fotografií a pohlednic bylo provedeno ozlacení koule pod orlicí.

Letošní rok byl celkem bohatý na nálezy lidských ostatků v prostoru někdejšího bojiště. Z nich dva připadají na vrub stavební činnosti (úpravy cest) a další nalezen hledači kovů.

Prvním je případ, který proběhl rovněž i místním tiskem. Hledač Z. P. z nedaleké obce našel koncem dubna na poli nedaleko památníku p. pl. barona Airoldi pruský hrob. Vzhledem k tomu, že dotyčná osoba si detektor pořizovala za účelem obohacení se, neštítla se dotyčný hrob vykrást. Napáchány tím škody nejen z hlediska archeologie, ale v principu se jednalo i o hanobení lidských ostatků. Po vyjmutí nálezů z hrobu a odcizení jejich části oznámil tento člověk svůj čin (tedy jen nález kostí) na policii. Přesto se do hrobu vrátil v dalších dnech opět, přičemž byl přistižen na místě činu archeologem, pověřeným tuto záležitost zaevidovat.

*Pomník c.k. rak. setníka Mollera
na Bojišti po opravě*

Místo hrobu bylo označeno typovým křížem a zapsáno do centrální evidence. Předpokládá se provedení archeologického průzkumu kvůli ověření polohy a počtu pohřbených.

Během vycházky po lesní cestě uviděl J. N. v čerstvě odbagrovaném břehu lesní cesty nedaleko Kacíře siluetu špice pruské přilby. Nález byl oznámen a dohodnuto provedení předběžného průzkumu. Opatrným lokálním rozkrytím se podařilo identifikovat pruského vojáka v kompletní výstroji, ležícího na břiše. Místo bylo zase zakryto a zabezpečeno. Na jaře 2012 zde bude naplánováno provedení odborného archeologického průzkumu kvůli zpřesnění dalších informací. Později bylo širší okolí hrobu prozkoumáno pomocí detektoru. Kromě nálezů pruských a rakouských pěchotních střel a střepin pruského granátu, což není v těchto místech nic neobvyklého, byl mnohem zajímavější nález zbytku mosazného pečatního prstenu necelý metr od hrobu. Na prstenu vyryty symboly zkřížené pušky, šavle a piklhaubny se jménem A. Riedel. Hrob bude na jaře 2012 označen připraveným pomníkem. Cena obou nových pomníků byla 25.422 Kč.

Zatím posledním nálezem byly části lidských kostí, asi horní končetiny, v břehu nad lesní cestou nad Křyblicí, v místě jejího rozšíření pro umístění lavičky. Tyto kosti donesl náhodný nálezce do muzea a oznámil archeologovi. Na místě samém již nebylo nic dalšího vidět, tak bude na jaře i toto místo prozkoumáno, aby se zjistilo, o co jde. Teprve potom bude případně označeno a zavedeno do seznamu válečných památek.

Z dalších událostí stojí za zmínku tradiční červnová připomínka nyní již 145. výročí bitvy u Trutnova z 27. 6. 1866, která, tak jako obvykle, proběhla v režii

KVH Trutnov. Ke zdaru akce v sobotu 25. 6. 2011 kromě pěkného počasí přispěly svojí účastí mnohé tradiční uniformované jednotky. Obsahem byly proslovy představitelů města, natírání pískovcové pamětní desky načerno a odpolední posezení u památníku generála Gablenze. Dlouho nezapomenutelnou tečkou za akcí na náměstí byl jistě i výstřel horského kanónu, který shodou okolností způsobil rozbití několika oken v přilehlých domech. Nic takového se dosud v našem městě za podobných akcí nestalo.

Celkový součet finančních prostředků, které byly v roce 2011 městem investovány do opravy válečných památek spojených s rokem 1866, jak již bylo výše uvedeno, byl pouze 108.222 Kč.

Průběžná údržba a úklid naučné stezky „1866“ a zeleně u pomníků v okolí stál přibližně 250.000 Kč a dalších 70.000 Kč bylo proplaceno KVH jako mzda za průvodcovskou službu v obou objektech na naučné stezce.

Zpráva technického referenta bojiště u Jičina Martin Drapák

Na jičínském bojišti se v roce 2011 uskutečnily dvě brigády. Ta první se konala 16. dubna za účasti 7 členů spolku, a to J. Votrubce, P. Skalského, M. Trakala, M. Malacha, Z. Studeného, P. Lazurka a M. Drapáka. Byly instalovány cedule naučné stezky v Dolním Podúllší a u Železnice, které v březnu odmontoval neznámý vandal a odcizil plexiskla.

Očištěny od sprejerů byly tři tabule, a to nad rybníkem Valcha u Železnice, v poli mezi Dílčemi a Kbelnicí a u centrálního saského pomníku. Na valchovské

Brigáda na Valchovské stráni u Železnice 16. 4. 2011 (zprava Z. Studený, M. Trakal, M. Malach, P. Skalský). J. Votrubec čistí vzadu ceduli naučné stezky od sprejerů.

stráni byla u pomníku zlikvidována hromada ořezaných křovin ze stromů a upraveno prostranství. Byly ořezány křoviny a shrabáno listí u dvou saských pomníků pod Zebínem. Na Prachově byl částečně očištěn od mechu pruský pomník 18. pěšího pluku.

V rámci brigády se na základě staré fotografie z Okresního archívu v Jičíně a fotografie z roku 1972, kterou zapůjčil člen Komitétu V. Sluka, pátralo v bývalém sadě pod Zebínem po místě, kde stál dnes již zaniklý saský pomník. K přibližnému místu nás zavedl 18. dubna pan Václav Kopecký z Jičína, který okolo kdysi chodíval.

V měsíci srpnu obec Kbelnice nechala přemístit zastávku naučné stezky č. 20 ve Kbelnicích z původního místa o cca 5 metrů přes cestu k železnému mostku. Zastávka byla několikrát poškozena při parkování nákladních vozidel. Obec Kbelnice nechala také v červenci a srpnu každou neděli otevřít pro veřejnost kapli na vojenském hřbitově.

Ve dnech 4. a 12. září byla posečena tráva u pruského hrobu v Dolním Lochově, u dvou saských pomníků pod Zebínem, u centrálního saského pomníku u Dílců, u pomníků v Jínicích, u Zámezí, v Železnici a Podúlší. Zúčastnili se M. Trakal, P. Skalský a M. Drapák.

Dne 30. října bylo zjištěno, že chybí v Kněžnicích na pomníku pruského vojáka pískovcový dělový kříž.

Vzpomínková akce ke 145. výročí bitvy u Jičína 25. 6. 2011

Druhá spolková brigáda se na jičínském bojišti uskutečnila 5. listopadu za účasti 6 členů spolku, J. Votrubce, P. Skalského, M. Trakala, M. Malacha, M. Drapáka, Z. Studeného a jeho bratra S. Studeného. Brigáda byla zaměřena na úklid okolo pomníků v Dolním Lochově, u Dílců, pod Zebínem a u Zámezí. V Dolním Lochově byla zlikvidována větev, která visela přímo nad pruským hrobem a ohrožovala jej. Zde děkuji především J. Votrubcovi za perfektní práci s motorovou pilou.

Obec Železnice nechala v říjnu a listopadu pořezat a vykácet náletové dřeviny v okolí pomníků u Zámezí.

U Jičína se konaly vzpomínkové akce také. Dne 14. května v Prachově se u pomníků při vstupu do Prachovských skal konal pietní akt a byla předvedena krátká bitevní ukáзка. Akci s názvem „Vzpomínka na boj v Prachovském sedle před 145 lety“ připravilo Muzeum přírody Český ráj. Hlavní akcí roku bylo především 25. června v Jičíně „145. výročí bitvy u Jičína“. Součástí byl pietní akt u rakousko-saského pomníku na Letné v Jičíně a večerní bitevní ukáзка. Akci pořádalo město Jičín ve spolupráci s Tradiční historickou jednotkou c.k. 73. pěšího pluku.

Dne 6. července zemřel ve věku 66 let Pavel Krupička ze Železnice, který pečoval o hroby a pomníky na Jičínsku. Byl nějaký čas i členem Komitétu a velitelem Tradiční historické jednotky c.k. 73. pěšího pluku ze Železnice. Čest jeho památce! Pavel Krupička byl členem Komitétu od 21. 7. 1990 do 17. 4. 1999.

Moc děkuji všem, kteří pečují a udržují památky z války 1866 a jejich okolí na jičínském bojišti.

*Na vojenském hřbitově 1866 v Kbelnici 29. 6. 1993
(zleva P. Krupička, R. Koldovský, M. Drapák, P. Bangha, J. Šádek a R. Pokorný)*

Zpráva technického referenta pro oblast severních Čech

Jiří Náhlovský

Dne 9. dubna se uskutečnila brigáda na bojišti u Kuřívod, která byla zaměřena na tradiční jarní sběr odpadků po obou stranách silnice E268. V úseku dlouhém přibližně 1,5 km mezi pomníky e.č. 1 – 13 bylo nasbíráno 19 igelitových pytlů, což zcela ukazuje charakter některých „lidí“. Sice se nepodařilo najít větší kuriozity jako v roce předešlém, kdy zajímavé předměty sběru tvořila záchodová mísa společně se zářivkovým tělesem, nicméně nasbírané pytle dosáhly většího počtu. Práce v kuřívodské lokalitě spočívaly také v odstranění nadzemní části dalších dvou pařezů, které zbyly u pomníků e.č. 6 a 7 po těžbě dřeva. Do již tradiční první brigády na uvedeném bojišti patřilo uhrabání a úprava terénu u všech pomníků, kdy byla zvláštní péče věnována nejbližšímu okolí centrálního pomníku e.č. 1 pro snazší sekání trávy během roku. Vnitřní prostory obrubníků jednotlivých pomníků byly ošetřeny chemickým přípravkem proti nežádoucímu růstu trav a plevelů. Zúčastnění J. Náhlovský, M. Janoušek, P. Novák a M. Macek se zástupkyní Klubu vojenské historie z České Lípy.

V Dlouhém Mostě J. Náhlovský, M. Janoušek a P. Novák zabetonovali 22. dubna držáký informační tabule. Po skončení prací u pomníku majora Franze von Panz od husarského pluku č. 9 byly sebrány odpadky, vytrhány četné travní trsy z vnitřní plochy ohraničeného prostoru památky a ořezány nejnižší větve okolních stromů, které svým růstem zastíňovaly vlastní pomník.

V květnu město Mnichovo Hradiště z iniciativy Komitétu 1866 vydalo první novodobou pohlednici s tematikou prusko-rakouské války roku 1866. Na její ploše je zobrazen centrální pomník v Mnichově Hradišti, nacházející se na zdejších hřbitově, který je umístěn mezi pruským a rakouským vojákem. Výstroj obou vojáků znázorňuje jednotky, které v okolí nebo přímo ve městě bojovaly během bitvy 28. června 1866. Pruskou stranu zastupuje střelec 7. vestfálského pěšího pluku č. 56 a rakouskou vojnín pěšího pluku č. 33. Popsaný celek doplňuje reprodukce perokresby znázorňující postup pruských jednotek od Kláštera Hradiště nad Jizerou směrem na Mnichovo Hradiště.

K uctění památky padlých k 145. výročí prusko-rakouské války roku 1866 se uskutečnila dopoledne 26. června v kostele sv. Kateřiny ve Stráži nad Nisou mše za padlého četaře Emericha Bertu od husarského pluku č. 10, kterou celebroidal liberecký arciděkan P. Radek Jurnečka. Po skončení mše byl u Bertova pomníku z roku 1896 položen věnec. Tohoto pietního aktu se za Komitét 1866 zúčastnil J. Náhlovský, M. Barus, M. Janoušek, P. Novák a I. Zajíc. Ve stejný den odpoledne se v Kuřívodech ve zdejším Infocentru uskutečnila přednáška o válečném roku 1866, ale obsah byl hlavně zaměřen na průběh zdejší srážky 26. června a historii pomníků postavených na památku zemřelých vojáků v této lokalitě před rokem 1918. Rovněž jedna z částí přednášky byla věnována novodobým aktivitám Komitétu 1866, které se týkaly hlavně celkové obnovy zdejších pomníků, pořádáním dvou centrálních akcí v roce 2006 a 2008 a realizaci naučné stezky „Bitvy 1866 u Kuřívod a Mnichova Hradiště“. Po skončení přednášky proběhl u centrálního pomníku zdejšího bojiště pietní akt. Uvedeného programu se zúčastnili J. Náhlovský, M. Barus, J. Horký, M. Janoušek, M. Macek a P. Novák. Přítomni byli rovněž zástupci Klubu vojenské historie z České Lípy, kteří závěrečným výstřelem z polního děla vše ukončili.

Pietní akt v Kuřívodech 26. 6. 2011

Dne 9. července J. Náhlovský s M. Janouškem, kterým byl v dopoledních hodinách nápomocen P. Novák, provedli zabetonování držáků naučné tabule v obci Mužský. V Březině u pomníku e.č. 53 zúčastnění namontovali kompletní a natřený kříž, k němuž byla přidělena vrchní ulomená část, která se našla při betonování nového základu na podzim předešlého roku. Rovněž byl kříž znovu podepřen opravenou podpěrrou, v minulosti utrženou z kamenné části pomníku. Další práce během spočívaly v posekání trávy u pomníků u Bosně e.č. 46 a 47, u Mnichova Hradiště e.č. 41 a u pomníků e.č. 1, 2, 4 a 5 u Ševčina, Bílé Hlíny a Kláštera Hradiště nad Jizerou.

Dne 5. srpna J. Náhlovský s M. Janouškem instalovali stojan s tabulí v obci Dlouhý Most v blízkosti kostela sv. Vavřince, která je součástí naučné stezky začínající v Chrastavě. Obsah textové části se zabývá hlavně průběhem jezdecké srážky 24. června 1866 u Dlouhého Mostu, ale také historií zdejších pomníků. V obrazové části je znázorněna reprodukce srážky z pruské strany a dobové fotografie památek, z nichž zajisté zaujme odhalení centrálního pomníku z roku 1905. Dále návštěvník má možnost seznámit se s výstrojí jednotek, které se utkaly ve zmíněné srážce a to příslušníků pruského hulánského pluku č. 6 a vojína rakouského husarského pluku č. 9. Na tomto místě děkuji Obecnímu úřadu Dlouhý Most za finanční podporu, s kterou mohla být provedena realizace celého projektu. Zúčastnění členové Komitétu 1866 na hřbitově v Hodkovicích nad Mohelkou ještě postříkali chemickým roztokem plevel a rostoucí traviny před pomníkem z války roku 1866 a 1. světové války.

Zastávka naučné stezky v obci Mužský a Dlouhý Most

Dne 6. srpna se uskutečnila brigáda v okolí Klášteřa Hradiště nad Jizerou zaměřená na posekání trávy a úpravu okolí nejbližšího okolí několika pomníků. Aktivita J. Náhlovského, M. Janouška a P. Nováka se zaměřila tradičně na pomníky e.č. 10 – 16. Další sekání trávy proběhlo v okolí pomníku e.č. 32 vedle kostela sv. Pany Marie a u pomníku e.č. 7, u kterého byl natřen i kříž. Rozsáhlé úpravy terénu s odkopáním vrstvy zeminy proběhly u pomníku e.č. 6. Na závěr pracovního dne v pozdním odpolední se práce přesunuly k Ptýrovu k pomníkům e.č. 33 a 34. O týden později M. Janoušek instaloval v blízkosti pomníku e.č. 6 dřevěný stojan jako sedátko pro dravce, kteří před tím používali ke stejnému účelu kříž uvedené památky.

Rovněž sekání trávy proběhlo 6. srpna na bojišti u Kuřívod, kde J. Náhlovský s P. Novákem prováděli činnost u pomníků e.č. 6, 7, 11 a 12.

Dne 25. srpna M. Janoušek a P. Novák natřeli stojan naučné stezky v Ševčíně (zastávka 5), dále dva v Klášteře Hradiště nad Jizerou (zastávka 6 a 7) a dva také v Mnichově Hradišti (zastávka 8 a 9).

Dne 3. září J. Náhlovský, M. Barusem a M. Janouškem zhotovili v Jenišovicích betonový základ pro pomník rakouského důstojníka Karla Schweppenbergera – tvar jména v textu pomníku: Karl Schweppeuberg, Geschichte des k. und k. Infanterie-Regimentes Nr. 34, Kaschau 1900, str. 681 a 845 uvádí jméno ve tvaru Karl Schweppenberg). Šlo o počátek náročného restaurování památky, na které se ve velké míře podepsal zub času, ale také negativní zásah člověka. Během září

a října kamenosochař P. Verich památku očistil od silné vrstvy mechů a lišejníků, domodeloval čtené uražené hrany i v okolí vysekaného textu a provedl hydrofobizaci a zvýraznění písma. Na tomto místě děkuji Obecnímu úřadu Jenišovice za finanční podporu, s kterou mohla být provedena oprava pomníku.

Dne 8. září se konala vernisáž putovní výstavy *Via Belli 1866* v Kosmonosích v tamější Loretě. Termín byl zvolen v rámci Dnů evropského dědictví a k příležitosti 20. výročí znovu jmenování Kosmonos městem. Velký podíl na instalování výstavních panelů, které návštěvníci mohli shlédnout do konce října, měl Muzejní spolek Kosmonosy ve spolupráci s místní Osvětovou besedou a Muzeem Mladoboleslavsko. Úvodní slovo pronesl starosta Kosmonos M. Vaněk a další projevy následovaly od předsedy zdejšího Muzejního spolku RNDr. V. Petříčka a senátora PhDr. J. Jermáře. Za Komitét 1866 promluvil F. Krásný a o hudební zpestření se postaral Mladoboleslavský žestový soubor. Výstavu doplnily exponáty spjaté s rokem 1866 ze sbírek muzea v Mladé Boleslavi a jeho poboček v Bělé pod Bezdězem a Benátkách nad Jizerou. S dobou konání výstavy souvisel také 17. září komorní pietní akt u pamětní desky rakouského pěšího pluku č. 36 v areálu mladoboleslavského hradu. O tři dny později F. Krásný v Kosmonosech uskutečnil svoji přednášku „Prusko-rakouská válka roku 1866 očima přímých účastníků“.

Dne 29. září se J. Náhlovský zúčastnil 17. schůze Rady města Ralsko s návrhem na další spolupráci mezi Komitétem 1866 a městem Ralsko v údržbě okolí pomníků na kuřívodském bojišti. Po rozsáhlé diskusi o možnostech města bylo dohodnuto a uloženo pracovní skupině města Ralsko: 3x ročně posekat trávu v okolí pomníků, na začátku vegetační sezóny ošetřit vnitřní plochy obrubníků a blízký prostor jejich vnějšího okraje herbicidem, který zabrání pozdějšímu rozsáhlejšímu růstu trávy, kapradí a lesních dřevin, a po skončení sezóny shrabat listí. Správa majetku města obdržela úkol prověřit možnost vyrobit z umělé hmoty repliku zcizeného kovového plotu u pomníku e.č. 12. Komitét 1866 se zavázal provést na jaře sběr odpadků podél obou příkopů silnice E268 mezi pomníkem e.č. 1 a 13, a také upravit okolí pomníků po zimním období. Rovněž se zavázal během roku 2012 natřít tři stojany naučné stezky, které se nacházejí na zdejším bojišti. Na konci debaty bylo také dohodnuto provést vzpomínkovou akci v Kuřívodech 16. nebo 23. června 2012 podle možností, které vyplynou při sestavování plánu akcí na uvedený rok. Při schůzi předsednictva Komitétu 1866 10. prosince byl stanoven termín pro akci v Kuřívodech na 16. června 2012.

Dne 11. prosince 2011 J. Náhlovský, M. Janoušek a P. Novák namontovali v obci Mužský tabuli, která je součástí naučné stezky začínající v Chrastavě. Obsah tabule je věnován bojům jednak o kopec stejného jména a následně i o vlastní obec, které se udály v rámci bitvy 28. června 1866 u Mnichova Hradiště. V textu jistě zaujme postup Prusů z 2. magdeburského pěšího pluku č. 27, kteří museli zdolat strmé a úzké rozsedliny skalního bloku v přímém směru od Příhráz k Mužskému, když očekávali z vrcholu skal střelbu rakouské pěchoty, nebo detaily popisující obsazení vesnice Mužský. V textu je rovněž zmínka o Janovi Matouškoví z Mužského, který se ve vesnici odhodlal postavit Prusům se zbraní v ruce, ale tento čin se mu stal osudný a byl následně jednou ze šesti civilních obětí bitvy. Obrazový materiál se zaměřuje na výstroj obou nepřátelských stran, jejichž

jednotky se střetly v popisované lokalitě. Dále tabule obsahuje podobenky velících pruských důstojníků, kteří vedli svoje jednotky při útoku na obec, nebo rakouského generála, který Mužským projížděl a z kopce sledoval vývoj bitevní situace. Na tomto místě musím vyslovit poděkování Obecnímu úřadu Boseň za finanční podporu, s kterou se mohla instalace stojanu s tabulkami uskutečnit.

Dne 15. prosince 2011 byly u kováře M. Postracha v Hertvíkovicích vyzvednuty repliky křížů, kterými majitelka mnichovohradištského panství Marie Waldstein-Wartemberg nechala v roce 1867 označit známé hroby na bojišti z 28. června roku předešlého. Kříže byly určeny pro Městský úřad Mnichovo Hradiště a Obecní úřad Klášter Hradiště nad Jizerou pro obnovu zaniklých nebo opravu současných náhražek původních pomníků. Jejich výroba se měla uskutečnit již v první třetině roku 2011 ve Dvoře Králové nad Labem, aby se práce stihly provést i s možnými nečekanými komplikacemi do konce října. Ovšem vážné zranění kamenosochaře P. Vericha na začátku roku, který měl za úkol vyrobít kamenné části a provést konečnou instalaci, způsobilo, že výroba křížů byla pozastavena do vyjádření o jeho zdravotním stavu. Považoval jsem za neetické jednání, oslovit jinou kamenosochařskou firmu na provedení celého projektu, před konečným vyjádřením o jeho zdravotním stavu, i když léčba si vyžádala několik měsíců a pracovní neschopnost trvala do konce srpna. Ovšem před stanoveným datem získal slévárnu ve Dvoře Králové n. L. jiný majitel, který ukončil technologii potřebnou pro odlití křížů. Tato informace zapůsobila jako blesk z čistého nebe, protože se musela rychle hledat jiná slévárna s potřebným vybavením a schopností vyrobít kříže z oceli nebo ocelolitinu, ale také ochotou dodržet potřebné provedení a zajistit výrobu pouze v několika kusech. Byla objevena firma v Chrudimi a po telefonickém ujištění o provedení všeho potřebného byl originální kříž, sloužící zároveň jako model, k nim dopraven. Uplynuly další týdny a ze slíbených aktivit zcela sešlo, aniž se podařilo přes četné telefonáty zaznamenat nějaké dílčí postupy směřující ke zdárnému dokončení zakázky. Zástupci firmy přestali bohužel po prvotních kontaktech komunikovat, a tak nebylo ani jisté, v jaké fázi se případná výroba nachází. V tomto okamžiku nastaly dokonce obavy, aby nedošlo ke ztrátě modelu! Bohužel během doby se zjistilo, že chrudimská firma je již možná před zánikem a právě tato skutečnost mohla způsobit úplné přerušování kontaktů, které nebyly zaviněny ze strany Komitétu 1866. Uplynul další měsíc a stále se výroba křížů neposunula k nějakým výsledkům, spíš hrozilo riziko, že vše skončí negativně. Pod tlakem okolností, hlavně nedostatku času, se ustoupilo od použití trvanlivějšího materiálu a rozhodlo se o odlití z obvyčejné litiny v již osvědčené slévárně v Třebouchovicích pod Orebem. Tam nakonec po menším přemlouvání kříže v krátké době vyrobili, takže se na nich mohly včas provést dokončovací práce včetně povrchové úpravy. Během několikaměsíčního hledání výrobce křížů slévárna v Dolní Kalné zajistila výrobu tabulek s příslušným textem, který tvořila německy a česky psaná část doplněná datem bitvy a iniciály R.J.P., což vycházelo z historického originálu. Dne 19. prosince byly kříže předány na výše uvedené samosprávy a potvrzena instalace pomníků v první polovině roku 2012. Zde musím poděkovat oběma úřadům za finanční podporu, s kterou se mohly kříže s tabulkami vyrobít. Poděkování si rovněž zaslouží kolega V. Grof za pomoc při hledání náhradní firmy a za zajištění výroby textových tabulek. Další slova díky musím vyslovit

M. Postrachovi jednak rovněž za hledání náhradní firmy, ale také za přípravu modelu, včasné provedení všech dokončovacích prací a všeobecnou ochotu dovést celou realizaci do zdárného konce.

Dne 22. prosince 2011 byla odeslána žádost na Národní památkový ústav, pracoviště Liberec pro schválení instalace stojanu s naučnou tabulí v Liberci v blízkosti nebo přímo v areálu tzv. Zahrady vzpomínek. Během roku 2011 se uskutečnila úprava celého prostoru lapidária bývalého hřbitova na Ruprechtické ulici, kde se nacházejí i dva pomníky z války roku 1866. Podle zjištění měl projekt zvelebit v minulosti neudržovaný a velmi zničený prostor, ale také se s ním počítá jako se zónou připomínající obyvatelům a návštěvníkům historii města Liberce. Ve stejném dnu byla poslána obdobná žádost jako na NPÚ Liberec i na sídlo firmy Zahradní architektura v Martinově, která projektovala zmíněnou úpravu lapidária. Vyjádření obou subjektů je potřeba pro stanovisko Magistrátu města Liberec.

Dne 28. prosince 2011 byla odeslána žádost na Městský úřad Turnov a Obecní úřad Svijany stran uvolnění finančních prostředků na výrobu a instalaci stojanů s tabulemi, které by se staly součástí navržené trasy naučné stezky z Chrastavy.

Akademický sochař Mgr. Josef Petr při předávání nového pomníku e.č. 85 – Tlumačov 3. září 2011 (foto Jiří Synek)

Zpráva technického referenta pro oblast Moravy a Slezska Jiří Synek

Jednou z nejvýznamnějších událostí roku 2011 bylo dne 3. září slavnostní vysvěcení nově zbudovaného pomníku v Tlumačově (e.č. 85) věnovaného občanům města, kteří se účastnili prusko-rakouské války roku 1866 v řadách c. k. rakouské armády. Tvůrce pomníku, akademický sochař, restaurátor a člen Komitétu 1866 Mgr. Josef Petr slavnostně předal nový pomník po vysvěcení kancléřem olomouckého arcibiskupství P. Antonínem Baslerem starostovi města Tlumačov Ing. Antonínu Jonáškoví. Atmosféru celého slavnostního aktu dotvářela vystoupení pěveckého sboru Moravan z Kroměříže a účast 26 členů spolků vojenské historie – 11 v mysliveckých uniformách praporů polních myslivců č. 5 a 6 pod velením Radka Teichmana a 15 příslušníků pěchoty z I. a III. praporu brněnského 8. pěšího pluku a královéhradeckého 18. pěšího pluku pod velením Vladimíra Holíka,

kteří zajišťovali čestnou stráž u pomníku, čestnou salvu a na závěr také divácky velmi atraktivní ukázky pořadových cvičení, střelb a překvapivou ukázkou bodákového útoku na sevřené šiky diváků, za kterou byli odměněni bouřlivým potleskem. Za Komitét 1866 se akce zúčastnili J. Čížek, J. Hanuš, V. Hradil, J. Jemelka, J. Petr, J. Synek, R. Teichman a L. Teichmanová. Slavnostnímu odhalení nového pomníku přihlíželo přibližně 260 diváků.

V tomto roce se také podařilo realizovat kompletní restaurování náhrobku velitele pruské 2. pěší divize generálporučíka Friedricha von Clausewitze v Čejči (e.č. 26), na které obec získala dotaci z Ministerstva obrany ČR. Opravu náhrobku provedl restaurátor František Pavůček. Dne 24. května 2011 došlo k demontáži všech částí náhrobku a k jejich odvozu do restaurátorské dílny v Nejdku u Lednice, kde byly náhrobek i oplocení hrobu očištěny a konzervovány. 12. srpna 2011 byly jednotlivé části náhrobku opět sesazeny na původní místo a starostka obce Čejč, JUDr. Marta Výmolová, zajistila úpravu okolí hrobu a ve spolupráci s technickým referentem i vytvoření informační tabule a její umístění vedle náhrobku.

*Restaurovaný náhrobek generálporučíka
Clausewitze v Čejči
(foto Jiří Synek, říjen 2011)*

V únoru 2011 byla členům předsednictva Komitétu 1866 Tomáši Vondryskovi a Vlastimilu Grofovi představena sběratelem panem Zástěrou z Prostějova jím nalezená náhrobní deska pruského poručíka Frankenberga (e.č. 42), která stávala na zrušeném hřbitově Milosrdných bratří v Prostějově a dosud byla považována za nenávratně ztracenou. Po jednání s Jiřím Jemelkou pan Zástěra souhlasil s předáním desky Komitétu 1866 a 29. června 2011 byl pomník převezen k restaurování do dílny sochaře Milana Sušeni v Radslavicích. Navrácení restaurovaného pomníku bude po dohodě s městem Prostějov provedeno v průběhu roku 2012.

V rámci brigády dne 16. dubna 2011, které se zúčastnili Václav Hradil, Jiří Jemelka, Jan Jůna, Ladislav Novák a Jiří Synek, bylo upraveno okolí pomníků e.č. 1 až 7, narovnány hraniční patníky u pomníku podplukovníka Behra (e.č. 4) a byla provedena kontrola stavu tovačovského cholerového hřbitova. U ústředního pomníku (e.č. 1) byla výkopem ověřena existence pískovcových pojezdů z původní brány.

Při brigádě 8. června 2011 technický referent a Jiří Jemelka upravili okolí pomníků e.č. 6 a 7, u pomníku e.č. 4 byl proveden nátěr hraničních patníků bílou barvou a byl zkontrolován stav pomníků ve Věrovanech (e.č. 9), Rokytnici (e.č. 15) a Přerově (e.č. 16). Při jednání se starostou Tovačova Mgr. Leonem Bouchalem byl

*Brigáda na bojišti u Tovačova 16. dubna 2011.
Zleva Václav Hradil, Jiří Synek, Jiří Jemelka,
Ladislav Novák, Jan Jůna (foto Jiří Synek)*

*Jiří Jemelka provádí údržbu okolí kříže
e.č. 7 – Tovačov 8. června 2011
(foto Jiří Synek)*

mimo jiné technický referent informován o odvezení a uschování povaleného pomníku z cholerového hřbitova (e.č. 51), neboť mu hrozilo odcizení.

Dne 22. června 2011 Jiří Jemelka navštívil ústřední hřbitov v Olomouci, kde je v depozitáři prozatímně uložzen pomník původně stojící na vojenském hřbitově v Olomouci Černovíru (e.č. 17), který byl považován za ztracený. Příspěvková organizace Hřbitovy města Olomouce počítá s opravou tohoto pomníku a s jeho navrácením zpět na hřbitov v Černovíru.

Tradiční vycházka po bojišti u Tovačova, vedená a komentovaná Jiřím Jemelkou, se konala 9. července 2011. Vycházky se zúčastnilo celkem 87 zájemců z řad veřejnosti a 8 členů Komitétu 1866 (J. Jemelka, J. Hanuš, J. Synek, Z. Studený, K. Mašková, J. Stískal, J. Kosina, V. Kosina). Čestnou stráž u jednotlivých pomníků zajišťovalo 6 členů spolků vojenské historie v uniformě 8. pěšího pluku (J. Melichar, J. Kosina, V. Kosina, M. Uher) a 27. praporu polních myslivců (J. Jůna, J. Březina).

Dne 4. října 2011 provedl technický referent spolu s J. Jemelkou průzkum stavu památek z války roku 1866 na severní Moravě a ve Slezsku (v Ostravě se průzkumu účastnil i dlouholetý spolupracovník Komitétu 1866 pan Zdeněk Bartoš). Byl zdokumentován stav památek ve Valašském Meziříčí (e.č. 63), Lichnově (e.č. 58), Ostravě-Heřmanicích (e.č. 61), Věřňovicích (e.č. 38), Opavě (e.č. 36), Písečné (e.č. 35 a 56) a Třebčíně (e.č. 87). Na hřbitově v Opavě bylo neúspěšně pátráno po pylonu přeneseném ze starého evangelického hřbitova (e.č. 46).

V závěru roku 2011 zajistilo město Moravský Krumlov kompletní restaurování kříže pruského vojáka Hermanna Clasena (e.č. 53), který se nachází na místním

*Pomník e.č. 38 ve Věřňovicích
4. října 2011 (foto Jiří Synek)*

hřbitově. Finanční prostředky na opravu město získalo z Programu regenerace městských památkových zón Ministerstva kultury ČR. Na hřbitově v Břeclavi byl ve stejném období na náklady města opraven pomník na hromadném hrobě pruských vojáků (e.č. 32).

Také pokračovaly práce na doplňování údajů do Generálního katalogu (GK) válečných hrobů 1866 a v průběhu roku odevzdávali jednotliví techničtí referenti údaje ze svých oblastí Jiřímu Jemelkovi, který katalog kompletuje.

Nově byla do GK Moravy a Slezska v průběhu roku 2011 zařazena boží muka v Pravčicích (e.č. 86) a Bílovicích (e.č. 80), cholerové kříže v Rájci (e.č. 84), Třebčíně (e.č. 87) a Bílovicích u Uherského Hradiště (e.č. 81), hrobka rodiny Hompesch-Bollheim v Jaroslavicích u Znojma (e.č. 75), kaple ve Vizovicích (e.č. 82) a Velkých Karlovicích (e.č. 83) a socha sv. Rozálie v Bludově (e.č. 88).

Dne 15. ledna 2011 tragicky zemřel člen Komitétu 1866 a příslušník vojenské historické jednotky 8. pěšího pluku Mgr. František Nemerád. Pohřební obřad proběhl 21. ledna 2011 nejprve v Olomouci v rodinném kruhu a poté na hřbitově v Náměšti na Hané.

*Kříž e.č. 53 na hrobě pruského
vojáka Hermanna Clasena
v Moravském Krumlově
po restaurování
(foto Andrea Stejskalová, říjen 2011)*

Zpráva technického referenta pro oblast Čechy Jiří Hanuš

Začátkem roku 2011 byl zaslán na městský úřad ve Vysokém Mýtě podnět k opravě dvou pomníků, které jsou ve vlastnictví města. Jak se zdá, v současné době dochází k jejich opravě.

Prostřednictvím Miloslava Štrycha se podařilo znovu navázat před časem přerušené jednání o opravě pomníku v Křenově. Protože pan starosta projevil zájem znovu obnovit text na pomníku, zaslal jsem mu ověřený text. Hrob má v současné době novou výsadbu, k obnově písma zatím nedošlo. O probíhající opravě kříže v Lavičném jsem se zmiňoval již v minulé zprávě. Dnes už je kříž zrestaurován.

V minulé zprávě jsem se rovněž zmínil o existenci pomníku s datem 1866 v obci Pohoří na Šumavě. Souvisí-li tato památka s válkou v roce 1866, se mi zatím nepodařilo vypátrat.

Na hřbitově v Moravské Třebové došlo během roku k poměrně drastickému odstranění některých starých náhrobků v blízkosti hrobu pruského setníka Dobschütze. Jiří Synek získal od správce hřbitova slib, že během prací dají na Dobschützeho hrob pozor, což se také stalo. Bohužel odstraněním starých náhrobků došlo k narušení rázu této části hřbitova.

Na židovském hřbitově ve Velké Bukovině byl objeven hrob rakouského vojína Abrahama Löwyho. Ze zdobené nápisové stély se dovídáme, že Abraham Löwy z Temešváru zemřel 14. září 1866 ve věku 22 let důsledkem zranění v bitvě u Dvora Králové.

Během léta jsem byl Vladimírem Sedláčkem upozorněn na existenci pomníku obětem válek z Chodova u Chomutova a okolí. Pomník byl postaven v r. 1898 k uctění památky obětí válek a k 50. výročí korunovace císaře Františka Josefa.

*Pomník 1866
Pohoří na Šumavě*

*Stav pomníku
v Chabařovicích není nejlepší*

*Nová úprava okolí hrobu pruského setníka Dobschütze
v Moravské Třebové*

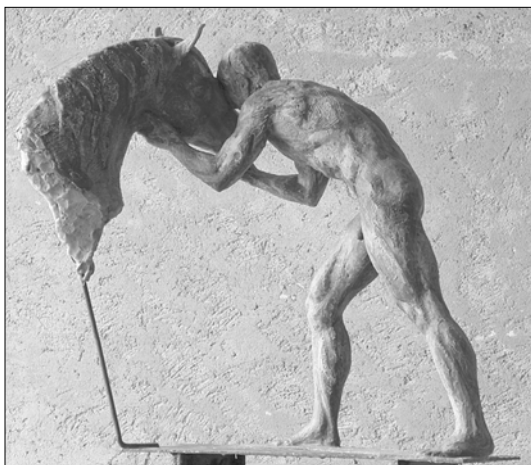
V blíže neurčené době byl pomník stržen. V roce 1997 během stavebních prací byly jeho části nalezeny a dle dobové dokumentace byl pomník zrekonstruován. K znovuoživení došlo přesně po sto letech 25. 9. 1998 na téměř původním místě v Městském parku.

Další památku – pomník se jmény padlých vojáků z roku 1866 našel Mirek Kozák při své návštěvě hřbitova v Chabařovicích. Dne 11. 9. tohoto roku jsem podnikl terénní výzkum po památkách v okolí Lomnice nad Popelkou a Jilemnice, které se vztahují k roku 1866. Hlavním důvodem bylo doplnění Generálního katalogu.

Závěrem bych rád poděkoval za pomoc členům předsednictva, jakož i zmiňovaným kolegům Mirku Kozákovi a Vladimíru Sedláčkovi.

INFORMACE KOMISE PRO VÝSTAVBU POMNÍKU JÍZDY U STŘEZETIC

Potom, co se v uplynulém roce 2010 upřesnila koncepce a výtvarné řešení pomníku a v tomto duchu byly vytvořeny a poté vytištěny propagační materiály, začala také i veřejná sbírka. Z jejího postupně a pomalu přibývajících výtěžků se průběžně na základě dílčích smluv s ak. sochařem Novákem realizovaly v letošním roce dle cenové nabídky jednotlivé vývojové studie pomníku v různých měřítkách od 1:10 až po 1:3 z vosku, hlíny a sádry. Jejich přínosem bylo jednak využití na příležitostných propagač-

Studie jezdce v měřítku 1:3 pro Pomník jízdy

Bronzový upomínkový model 1:10 pro Pomník jízdy

Sochař P. Novák při snímání formy z modelu Pomníku jízdy M 1:5

ních výstavách a samozřejmě také zdokonalování a propracování proporcionálního a uměleckého vyjádření námětu. Cena těchto dosud dokončených trojrozměrných skic a modelů je 330.000 Kč, placeno ze sbírky.

Za spolupráce městského úřadu v Jaroměři byl na všechny obce s rozšířenou působností rozeslán počátkem roku dopis se žádostí o finanční příspěvek, doplněný propagačními materiály. Z více jak 200 oslovených míst z celé ČR poskytla příspěvek pouze města Jaroměř (100.000 Kč), Hradec Králové (45.000 Kč) a Litomyšl (1.000 Kč).

Pokus získat finanční prostředky z dotace MO ČR skončil neúspěšně, protože údajně obsah tohoto projektu neodpovídá smyslu dotace na válečné hroby.

V souvislosti s přípravou stavby byl zpracován statický posudek návrhu základů pomníku a studie umístění v rámci vymezené parcely. Pro účely propagace záměru na výstavách byl vyroben oboustranně tištěný svinovací banner s informacemi o sbírce a o zřizovateli a objednána aktualizovaná dotisk propagační brožury. Dále zhotoveny po 2 ks velkoformátové širokoúhlé fotografie krajiny v okolí budoucího pomníku a taktéž 2 ks zmenšené kopie Sochorova obrazu jezdecké bitvy k umocnění uměleckého dojmu z vystavovaného modelu pomníku. Tyto zmíněné dokumenty stály cca 20.000 Kč, placeno ze sbírky.

K účelu poskytnutí eventuálního věcného daru významnému sponzorovi byl objednána zhotoven (zatím 1 ks) bronzový model pomníku v měřítku 1:10 za necelých 10.000 Kč, placeno ze sbírky. Dosud nebyl nikomu předán.

Propagace záměru na akcích:

Od 1. dubna 2002 se v Brandýse nad Labem každoročně koná vzpomínka na výročí skonu císaře Karla I. Letos to bylo již po jedenácté, co ve svých prostorách přivítal zámek v Brandýse nad Labem milovníky tradic, veterány a návštěvníky.

Tentokrát se připomínalo sté výročí příchodu Karla Habsburského a Zity Bourbon-Parmské do Brandýsa nad Labem a sté výročí otevření radnice města Staré Boleslavi. Hlavními pořadatelé akce byli: PhDr. Milan Novák, rytíř pontifikálního Řádu Sv. Řehoře Velikého, za městský úřad, Petr Enc z Městské historické gardy Brandýs nad Labem, dále za vojenské historické spolky Mgr. Michael Heres a Libor Ouzký a konečně za Matici staroboleslavskou a Českou křesťanskou akademii Mgr. Nina Nováková. Pořadatelem akce jsme byli osloveni v záležitosti sbírky na střezetický pomník, zda bychom nechtěli náš záměr zde představit a současně nám byl přislíben darem výtěžek vstupného.

Na vyhrazeném místě v zámeckém parku byl instalován přivezený podstavec s patinovaným sádrovým sousoším v měřítku 1:5, na pozadí se širokoúhlovou fotografií střezetické krajiny. Na zemi před podstavcem naaranžováno jezdecké sedlo se šavlí, pláštěm a přilbou a zavěšen známý bitevní výjev od V. Sochora. Stranou umístěn propagační banner, zezadu s informacemi o Komitétu 1866 a zepředu s informacemi o sbírce. Výstava lákala mnohé návštěvníky od 13. do 16. hodiny, kdy byla ukončena intenzívním deštěm. Organizátorem akce nám byl poskytnut peněžitý dar ve výši 13.000 Kč.

Model v měřítku 1:10 byl spolu s výřezem části krajiny ve formě plastické mapy terénu spolu s panoramatickou fotografií pozadí pomníku a obrazem jezdecké srážky vystaven se souhlasem správy budov v hale krajského úřadu v Hradci Králové od června do listopadu. Měl přilákat pozornost návštěvníků a připomenout probíhající sbírku.

Na konci června (25. 6.) byl sádrový model M 1:5 instalován (s velkými obtížemi při stěhování exponátů) jako součást výstavy sochařovy tvorby v galerii ve sklepení Staroměstské mostecké věže. Byl zde předpoklad lepší prezentace v rámci turistického ruchu. Výstava byla demontována počátkem září bez velkého

*Propagace Pomníku jízdy 30. 4. 2011
v Brandýském zámku*

*Propagace Pomníku jízdy v budově
krajského úřadu v Hradci Králové*

ohlasu veřejnosti. Poté byl tento model k vidění v Mladé Boleslavi v areálu vzdělávacího centra Na Karmeli firmy Škoda Auto, kde byl umístěn do konce roku v rámci doprovodné výstavy tvorby sochaře Petra Nováka. Bohužel i tato výstava se jeví v rámci propagace jako okrajová záležitost.

V rámci připomínek bitvy u Sadové byl 2. července druhý stejně velký sádrový model spolu s podstavcem nainstalován za budovou válečného muzea na Chlumu a po skončení programu navečer přemístěn do muzea, kde sloužil k dlouhodobé propagaci záměru stavby pomníku spolu s propagačním bannerem. Během slavností byl vystavený model středem pozornosti mnoha kolemjdoucích návštěvníků. U pomníku se zastavili i někteří významní hosté, mj. také bývalý ředitel Vysoké španělské jezdecké školy z Vídně, dvorní rada docent Jaromír Oulehla, doprovázený naším sochařem Petrem Novákem.

Další veřejnou prezentací modelu byla účast na víkendovém mezinárodním veletrhu „Koně v akci 2011“ na dostihovém závodišti v Pardubicích počátkem září. Letošním tématem byl podtitul: 4 země – 1 vášeň – koně Viszegrádu. Naši účast zařídil bývalý ředitel Hipologického muzea ve Slatiňanech ing. Jaroslav Havlíček. Kvůli nepřesným a pozdě podaným informacím však jsme přišli o možnost být uvedeni v tištěném výstavním katalogu, což naší propagaci významně ublížilo. Socha, vypůjčená z chlumského muzea, byla umístěna v hale pavilónu D. Organizátoři akce nám byli nakloněni, všemožně nám vyšli vstříc s přípravami a alespoň v poslední den, v neděli, byla naše sbírka také vyhlášena v rozhlase. Ze všech ostatních akcí v letošním roce byla účast na tomto veletrhu nejvhodněji spjatá s tématem, vždyť právě zmíněné země Viszegrádské čtyřky tvořily značnou část rozlohy Rakouské monarchie. V rámci programu toto bylo častokrát zmíněno, protože společným znakem mnoha druhů koní, zde představovaných, bylo využití v armádě. Nejlépe to divákům přiblížila přehlídka vojenských koní Shagia z hřebčína v maďarské Babolně, založeného už Josefem II. Ti zde byli zastoupeni divácky přitažlivou vojenskou kapelou na koních v husarských uniformách. Po jejich zástupcích jsme vedení hřebčína poslali naši propagaci, tak se snad dostane na správné místo a přinese i nějaký užitek.

Poslední příležitost k výstavě modelu pomníku se naskytlá během dostihového víkendu Velké pardubické v polovině října. Sádrový model na podstavci zaujal opět stejné místo v hale „D“, jako při výše zmíněném veletrhu. Početná účast veřejnosti nám dávala naději, že se myšlenka postavení pomníku dostane více do světa. Přenosná pokladnička vynesla částku 2.000 Kč. To však byly i náklady na naši účast...

Z rozhovorů se zájemci a návštěvníky vyplynulo, že se o pomníku přeci jen už trochu mezi lidmi ví, ale dnešní společenské klima nejistoty a hrozící krize (chudoby) přispívá k tomu, že se peníze nedaří touto formou úspěšně získat.

Naše snaha kontaktovat ministra zahraničí Karla Schwarzenberga žádostí o audienci, odeslanou písemně na konci července, se ani po další písemné korespondenci nesešla s kladným ohlasem. Vyplynulo z toho, že vrcholní politici mají zcela odlišné starosti, než aby věnovali čas podobným záměrům. Nutno se smířit aspoň s tím, že jsme se vůbec dočkali nějaké odpovědi. Je to úspěch v porovnání s pokusem kontaktovat např. Ing. A. Babiše, který proklamuje ve sdělovacích prostředcích svůj zájem o nápravu společnosti. V tomto případě naše snaha skončila neúspěchem.

V neposlední řadě se sluší na tomto místě zmínit snahu Petra Ence z Brandýsa n. L., který využívá každou příležitost k rozdávání letáků o sbírce na kulturních akcích, nejen na zámku, ale všude v oblasti jeho působení. Patří mu za to velký dík a současně povzdechnutí, jak asi by to vypadalo, kdyby si z něho vzali příklad mnozí členové našeho spolku.

Zhodnotíme-li úspěšnost sbírky, nutí nás to k zamyšlení, zda se tímto způsobem ještě dá dosáhnout vyšší částky, než té dosud získané. Kvůli mizerné ekonomické situaci se nejspíš se sponzorskými dary firem můžeme rozloučit. Velký problém je také dostat se s naším záměrem mezi vysoce postavené či bohaté osobnosti. Bez známostí je to asi nemožné. Nevýhodou je také smutný fakt, že ten, kdo tyto kontakty má, tak není moc ochoten nám pomoci.

Zdá se, že určitý podíl nákladů bude muset spolek uhradit sám ze svého.

POŘÁDÁNÍ VZPOMÍNKOVÝCH, KULTURNÍCH A SPOLEČENSKÝCH AKCÍ

Členové spolku v roce 2011 pořádali nebo participovali na následujících stěžejních akcích:

- Vzpomínkové, kulturní a společenské akce ke 145. výročí bitvy u Hradce Králové, v jejímž rámci proběhla také centrální vzpomínková akce Komitétu 1866
- Odhalení pomníku občanům Tlumačova účastnících se prusko-rakouské války
- Účast na dalších akcích v rámci projektu Historické rekonstrukce – společný turistický produkt v česko-polském pohraničí

O akcích lokálního charakteru se zmiňují ve svých zprávách příslušní techničtí referenti.

V pátek 1. 7. 2011 byly zahájeny vzpomínkové akce ke 145. výročí bitvy 1866 na Chlumu, které byly tento den spojeny s Centrální akcí Komitétu 1866. Dopolední pochod jednotek bojištěm, který byl využit pro natáčení naučného filmu vznikajícího pro účely nového muzea na Chlumu, byl ukončen v Máslojedech. Po obědě následoval pietní akt na místním vojenském hřbitově, kde pronesli krátkou řeč starostka obce Blanka Karešová a předseda Komitétu Josef Komárek. Po pietním aktu se zúčastnění odebrali na louku před Svíb, kde vojenské jednotky předvedly četnému publiku asi půlhodinovou bitevní ukázkou. Poté se vojska odebrala zpět do Máslojed, kde následovala večere stejně bohatá jako oběd.

V 17 hodin proběhla prezentační akce armád a bojiště na Chlumu na Masarykově náměstí v Hradci Králové, poté se vojska soustředila v Šimkových sadech, ze kterých pochodovala přes Velké náměstí na Malé náměstí. Tam proběhlo oficiální zahájení vzpomínkových akcí za přítomnosti hejtmána Královéhradeckého kraje pana France a zástupce města Hradce Králové pana Soukupa. Po ukončení se vojska přesunula zpět na Chlum, kde v 22.30 hodin proběhl pochodňový pochod pruských vojsk na Pruský hřbitov. Program dne byl ukončen tamtéž pietním aktem padlým vojákům.

Hlavní část vzpomínkových akcí probíhala přímo na Chlumu, a to v sobotu 2. 7. 2011. Dopoledne vojska pochodovala z vojenského ležení přes obec Chlum k Baterii mrtvých, kde v 11 hodin proběhl pietní akt za padlé vojáky. Vojsko poté odpochovalo do vojenského tábora, kde až do bitvy bylo možno zhlédnout ukázkou táborového života vojáků.

Před budovou muzea probíhal mezitím koncert vojenské hudby 6. praporu polních myslivců z Náchoda.

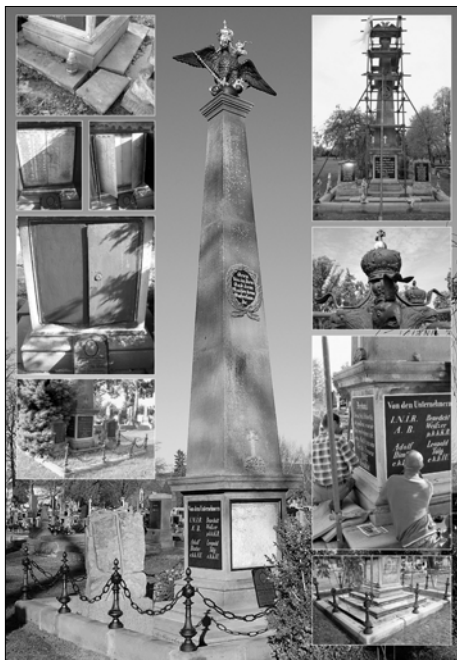
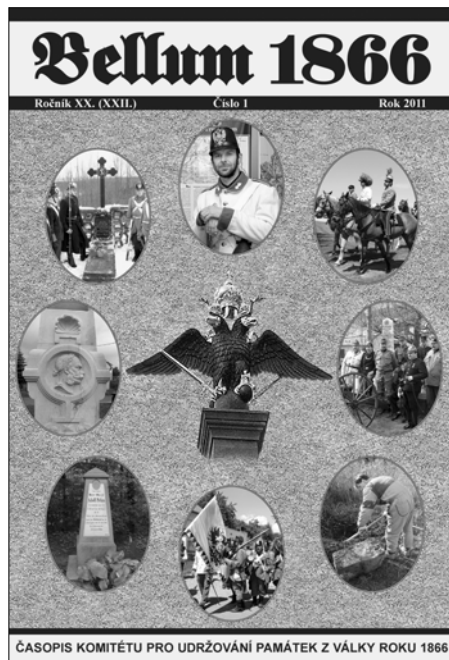
Ve 14 hodin začala bitevní ukáзка, ve které byl poprvé použit 4 liberní rakouský kanón zapřažený za kolesnou taženou koňmi. Bojovaly proti sobě kolony zneprátelených armád za podpory jízdy obou stran. Bitevní ukáзка byla dobře zpracovaná a přesně ukazovala boj kolon, střeleckých řad a polních myslivců. Po bitvě byl všem vojákům předán pamětní kříž.

V neděli 3. 7. 2011 večer proběhla na Chlumu v kostele Proměnění Páně tradiční mše za všechny padlé vojáky.

V sobotu 3. září 2011 byl ve městě Tlumačově slavnostně vysvěcen nově zbudovaný pomník věnovaný občanům Tlumačova, kteří se účastnili prusko-rakouské války roku 1866 v řadách c. k. rakouské armády. Tvůrce pomníku, akademický sochař, restaurátor a člen Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 Mgr. Josef Petr slavnostně předal nový pomník po vysvěcení kancléřem olomouckého arcibiskupství P. Antonínem Baslerem starostovi města Tlumačov Ing. Antonínu Jonáškoví. Atmosféru celého slavnostního aktu dotvářela vystoupení pěveckého sboru Moravan z Kroměříže a účast 25 členů spolku vojenské historie – 11 v mysliveckých uniformách praporů polních myslivců č. 5 a 6 pod velením Radka Teichmana a 14 příslušníků pěchoty z I. a III. praporu brněnského 8. pěšího pluku barona Gerstnera a královéhradeckého 18. pěšího pluku velkoknížete Konstantina pod velením Vladimíra Holíka, kteří zajišťovali čestnou stráž u pomníku, čestnou salvu a na závěr také divácky velmi atraktivní ukázkou pořadových cvičení, střeleb a překvapivou ukázkou bodákového útoku na sevřené šiky diváků, za kterou byli odměněni bouřlivým potleskem. Za Komitét pro udržování památek z války roku 1866 se akce zúčastnili J. Čížek, J. Hanuš, V. Hradil, J. Jemelka, J. Petr, J. Synek, R. Teichman a L. Teichmanová. Slavnostnímu odhalení nového pomníku přihlíželo přibližně 260 diváků.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

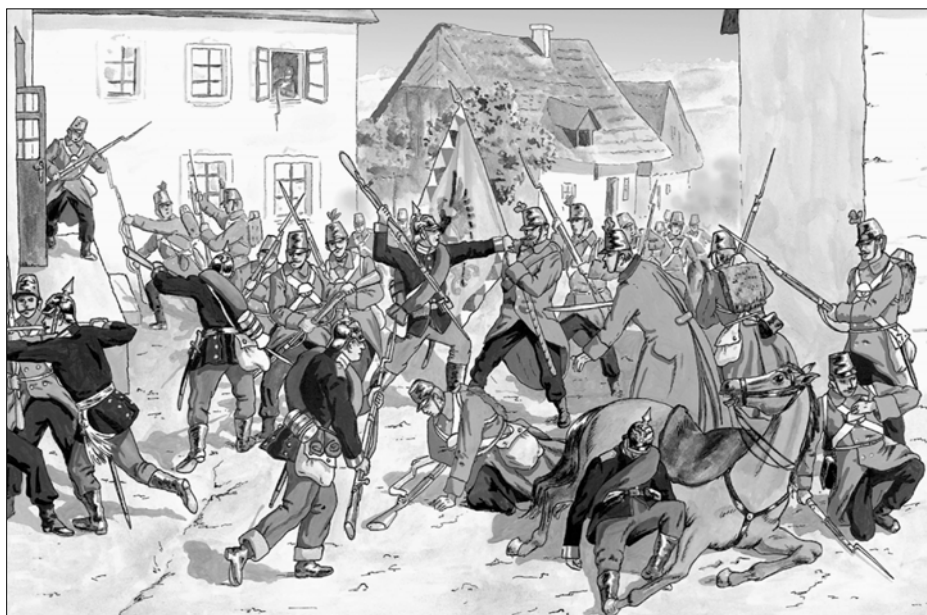
V roce 2011 pokračoval spolkový časopis **Bellum 1866** ještě v nezměněném formátu již 20. ročníkem, ale v průběhu roku bylo rozhodnuto o novém obsahu čísel počínaje příštím ročníkem. Číslo 1 o variabilní velikosti bude napříště obsahovat výroční zprávu spolu se zápisy ze zasedání předsednictva z předchozího roku, číslo 2 pak odborné materiály (články, studie atd.) v obvyklém rozsahu 200 stran. Na posledním prosincovém zasedání předsednictva byla ustavena nová pětičlenná redakční rada opět koordinovaná Zdeňkem Jánským. Obě čísla vyšla na přelomu let 2011/12. První číslo kromě již tradiční výroční zprávy obsahovalo hodnotné studie především z Moravy a Slezska autorů Jiřího Jemelky a Jiřího Synka, dále článek o choleře na Mnichovohradištsku, materiály z farních a obecních kronik a několik překládů

a aktualit. Druhé číslo tohoto ročníku obsahovalo především informace o úspěšně realizovaných grantech a pokračování projektu střezetického pomníku.

V první čtvrtině roku 2011 vydal Komitét 1866 další pohlednice do své série, která dosud čítala 27 položek. Nové přírůstky s průběžnými čísly 28-41 jsou tématicky zaměřeny na rakouské a pruské vojáky, kteří se zúčastnili války r. 1866. Jedná se o reprodukce ze slavného díla Rudolfa Ottenfelda, některá další dobová vyobrazení i současné kresby Gustava Bezděkovského. Jako bonus byly zařazeny i podobizny obou znepřátelených monarchů – Františka Josefa I. a Viléma I. Novou pohlednici s tematikou prusko-rakouské války roku 1866 vydalo, z iniciativy Komitétu 1866, rovněž město Mnichovo Hradiště. Jedná se o první novodobou pohlednici z tohoto města s tematikou prusko-rakouského konfliktu. Na pohlednici je zobrazen centrální pomník nacházející se na zdejším hřbitově, doprovázený rakouským a pruským vojákem, dole je pak umístěna reprodukce perokresby znázorňující postup pruských jednotek od Kláštera Hradiště nad Jizerou směrem k Mnichovu Hradišti.

U příležitosti vzpomínkové akce ke 145. výročí bitvy u Hradce Králové, která se uskutečnila 2. července na Chlumu u Hradce Králové, byla odborně i laické veřejnosti prezentována nová publikace od člena Komitétu 1866 Jaroslava Dvořáka s názvem „Libellus honoris c.k. důstojníků padlých ve válce roku 1866“. Jedná se o ojedinělou publikaci, která své čtenáře formou medailonků seznamuje s životem a zejména válečnými osudy z roku 1866 celkem 952 rakouských

Nové pohlednice vydané v roce 2011

Nové pohlednice vydané v roce 2011

důstojníků, kteří padli v prusko-rakouské válce. Kniha je výsledkem více než desetiletého autorova bádání v této problematice a je prvním takto komplexním zpracováním tohoto tématu – dílo obdobného druhu nevydal po válce ani rakouský generální štáb.

Jaroslav Dvořák vydal o několik měsíců později ještě další knižní publikaci, jejíž přípravou strávil také několik let. Nyní svou pozornost obrátil na klíčovou osobnost v dějinách péče o památky z prusko-rakouského konfliktu, a sice na zakladatele Komitétu 1866 Jana Nepomuka Steinského. Představovaná publikace s názvem „Jan Nepomuk Steinský. Otec válečných hrobů z roku 1866“ je vůbec první biografii této nepřehlédnutelné osobnosti. Na více než dvoustech stranách je líčen Steinského život od jeho narození (se zajímavým exkurzem o původu jeho rodu) a mládí, přes účast ve válečném tažení r. 1866, v němž přišel o pravou ruku, a jeho další zapojení do armádní služby v řadách zeměbrany, až po vrcholné období v čele jím založeného Komitétu pro udržování pomníků na bojišti královéhradeckém na sklonku 19. a počátku 20. století. Autor se v závěru knihy rovněž věnuje Steinského osudům za první republiky až po jeho smrt v pražské invalidovně v roce 1922. Publikace však není pouhým jednoduchým životopisem, autor se velmi podrobně věnuje i dějinám jak královéhradeckého komitétu, tak i Ústředního spolku, čímž výrazně přispívá k poznání dějin celé péče o památky z prusko-rakouské války. Čtenáře pak jistě potěší otištění četných dobových fotografií a reprodukcí dokumentů, opomenout nelze ani pečlivě zpracované přílohy. Obě tyto knihy vyšly pouze v omezeném nákladu

PODPORA ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

Po úspěšné realizaci sítě naučných stezek spojujících jednotlivá bojiště z války roku 1866 dochází už pouze (kromě nezbytné údržby) k rozšiřování počtu tabulí na bojišti v severních Čechách. Díky aktivitě zdejšího technického referenta Jiřího Náhlovského byl 5. 8. 2011 instalován další stojan s tabulí v obci Dlouhý Most v blízkosti pomníku z roku 1866. Tabule je součástí naučné stezky, která má začátek v Chrastavě. Zabývá se hlavně jezdeckou srážkou u zmíněné obce 24. června 1866 a historií 4 pomníků k této srážce. Text je také doplněn obrazovým materiálem z dobových snímků a vyobrazení tehdejších barevných uniforem. O více než tři měsíce později byl 23. listopadu 2011 v grafickém studiu Axa v Hradci Králové zhotoven návrh tabule naučné stezky pro obec Mužský a tabule vyrobena 9. prosince. Tabule byla následně instalována v obci Mužský a tvoří další zastávku této naučné stezky. Bližší popis instalované tabule uvádí technický referent ve své výroční zprávě.

SPOLKOVÁ ČINNOST KOMITÉTU 1866

V roce 2011 se konalo pouze šest zasedání předsednictva, plánované říjnové zasedání bylo vzhledem k blízkému termínu valné hromady zrušeno. Uskutečnila se ve dnech 8. ledna (na netradičním místě ve Dvoře Králové nad Labem v prostorách pivovaru Tambor), 5. února, 5. března, 7. května (všechna v Josefově), 17. září a 10. prosince (obě Hradec Králové). Konaly se také 2 valné hromady: 30. výroční Valná hromada, která se uskutečnila 26. března 2011 v Hradci Králové a byla po čtyřech letech volební, a 31. Valná hromada 29. října 2011 na Chlumu.

30. výroční Valná hromada se konala opět v aule Muzea východních Čech v Hradci Králové a její součástí byly volby nového předsednictva spolku. Vzhledem k propadu počtu členů v posledních letech došlo k redukci obsazení předsednictva i revizní komise na dvacet, resp. čtyři členy. Po volbách došlo k obměně funkcionářů na místech místopředsedů a pokladníka, kde Irenu Jánskou, která již před časem avizovala konec v této funkci, nahradil dosavadní místopředseda Radek Teichman, novými místopředsedy se stali Pavel Mrkvička a Vlastimil Grof. Pavla Mrkvičku nahradila ve funkci technického referenta pro bojiště u Hradce Králové Blanka Karešová, tvořící s Jiřím Vilímem novou dvojici. Ke generační výměně došlo na postu technického referenta pro Moravu a Slezsko, kde úspěšného Jiřího Jemelku nahradil Jiří Synek. Výstupem a osnovou činnosti spolku pro další období se stalo toto usnesení:

I. Valná hromada bere na vědomí

- 1) zprávu předsedy ing. Josefa Komárka o činnosti Komitétu 1866 za rok 2010,
- 2) zprávu jednatele RNDr. Tomáše Kalába o stavu členské základny v roce 2010,
- 3) zprávu mandátové komise k účasti na Valné hromadě, kterou přednesl RNDr. Tomáš Kaláb,
- 4) zprávy technických referentů podle jednotlivých oblastí, které přednesli:
Hradec Králové – Jiří Vilím,
Náchod – Josef Týfa,
Česká Skalice, Sviništany – Tomáš Vondryška,

Jičín – Martin Drapák,

Trutnov – Vlastimil Grof,

Dvůr Králové nad Labem – zpráva nepodána,

oblast Severní Čechy – Jiří Náhlovský

Morava a Slezsko – Jiří Jemelka,

oblast Čech mimo bojiště – Jiří Hanuš,

- 5) zprávu předsedy volební komise pana Vlastimila Grofa o volbě předsednictva a revizní komise Komitétu 1866 pro další funkční období potvrzující správnost průběhu a platnost voleb,
- 6) stav a postup realizace výstavby pomníku Padlých koní, který přednesli pánové Vlastimil Grof, Martin Barus a ing. Radek Teichman.

II. Valná hromada schvaluje

- 1) přednesený program 30. Valné hromady,
- 2) zprávu o hospodaření za rok 2010 zveřejněnou vizuálně s doprovodným komentářem pana ing. Radka Teichmana,
- 3) zprávu revizní komise k hospodaření a činnosti Komitétu 1866 za rok 2010 přednesenou předsedou revizní komise panem Miroslavem Malachem,
- 4) rozpočet Komitétu 1866 na rok 2011 vč. ústního komentáře pana ing. Radka Teichmana,
- 5) plán činnosti Komitétu 1866 na rok 2011,
- 6) způsob úhrady cestovného souvisejícího s činností Komitétu 1866 a úhrady odpracovaných brigádnických hodin při údržbě a opravách památek 1866 a okolí těchto památek; text pravidel platný pro rok 2011 je součástí tohoto zápisu.

III. Valná hromada ukládá předsednictvu Komitétu 1866

- 1) doplnit plán činnosti (bod. II/5) o akci v Brandýse nad Labem, při níž bude dne 30. dubna pořadatelem předáno Komitétu 1866 vyznamenání Pietní kříž,
- 2) doplnit plán činnosti (bod. II/5) o akci pořádanou 26. června ve Pstražné.

Odpovídá: předseda Komitétu 1866

Termín: ihned

31. Valná hromada se konala opět po roce v restauraci „U polních myslivců“ na Chlumu. Probíhala ve společenském duchu s jediným bodem programu, kterým byly informace o postupu příprav realizace pomníku jezdecké srážky u Střezetic. V. Grof zrekapituloval, co již bylo podniknuto stran realizace i financování stavby pomníku. Stav sbírkového účtu byl v té době cca 350 tis. Kč, přičemž v další fázi je třeba vyčlenit finance na vytvoření modelu 1:1. Je potřeba opět oživit aktivitu v tisku, protože po sérii článků zaznamenalo sbírkové konto největší přírůstek prostředků. V současnosti sochař Petr Novák pracuje na studii postavy jezdce a figury vstávajícího koně, obojí zvlášť a v měřítku 1:3. Tím ale také dojde k vyčerpání veškerých dosud nasbíraných prostředků. R. Teichman informoval o stavu financí Komitétu, které činily 290 tis. Kč, což jsou ve srovnání s minulostí poměrně malé prostředky. Závazky Komitétu dosáhly výše 2,1 mil.

Kč, většina členů, kteří zapůjčili své finance, souhlasila s prodloužením splatnosti o jeden rok. Pohledávky z grantu OPPS CZ-PL činí téměř 3 mil. Kč, problémem je půldruhuoroční zpoždění vyúčtování polským partnerem.

Pietní akt proběhl po ukončení Valné hromady u Mauzolea v Lípě za účasti uniformovaných jednotek. Bohoslužba slova, kladení věnců a čestné salvy podtrhly důstojnou atmosféru vzpomínky na padlé vojáky.

SPOLUPRÁCE S ÚŘADY STÁTNÍ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY

Spolupráce s úřady je udržována na tradičně dobré úrovni, většina místních samospráv je vstřícná ke spolupráci při údržbě a obnově památek ležících na jejich katastrálních územích. Limitujícím faktorem jsou však více než kdykoli předtím finanční možnosti samospráv, kdy na veškeré veřejné rozpočty dolehla ekonomická krize. Jediným schůdným řešením tohoto stavu je dlouhodobá spolupráce mezi Komitétem a samosprávami při získávání dotací z grantového programu MO ČR na opravu válečných památek. Komitét zde poskytuje informace k žádostem o grant, zajišťuje odborné posouzení stavu předmětných památek a v mnoha případech garantuje vlastní realizaci. Příklady této spolupráce je možné najít ve výše uvedených zprávách jednotlivých technických referentů. Dalším hlediskem, které napomáhá této spolupráci, je aktivita technických referentů – pořádání brigád na bojištích – což je v dnešní době cenný argument pro mnohá zastupitelstva obcí při rozhodování o přidělení peněz na opravy. Spolek tím dokazuje obcím společný zájem na zkrášlování kulturního prostředí krajiny a oboustranně výhodný vztah k památkám, jako prostředkům a cílům turistického ruchu, což má být i jedním z úkolů samospráv.

Na místě je rovněž připomínka pomoci městského úřadu v Jaroměři při obelání potenciálních dárců na pomník jízdy a poskytnutí velkorysého daru ve výši 100 tis. Kč.

GRANTOVÁ A DOTAČNÍ POLITIKA KOMITÉTU 1866

V roce 2011 se dostal do své závěrečné fáze tříletý projekt „Historické rekonstrukce – společný turistický produkt v česko-polském příhraničí“ pod registračním číslem PL.3.22/3.2.00/08.00024. Jeho realizace byla ukončena 31. 3. 2011 a v jeho závěrečné části byly vydány mj. tematické pohlednice, dětské pexeso s kresbami vojáků rakouské, saské a pruské armády a samolepky s postavami vojáků. Závěrečné vyúčtování projektu proběhlo k 30. dubnu 2011 avšak díky pochybením a zejména laxnímu přístupu vedoucího partnera projektu Města Klodzko došlo k výraznému časovému posunu při výplatě finančních prostředků. V závěru roku 2011 přišla platba teprve za 5. monitorovací období, tj. za listopad 2009 – leden 2010. Skluz ve zpracování a výplatě prostředků tak činí téměř 18 měsíců!

V období od 1. června 2010 do 30. listopadu 2011 realizoval Komitét pro udržování památek z války roku 1866 mikroprojekt Euroregionu Glacensis

„Záchrana památek historického významu na Královéhradecku“ pod číslem CZ.3.22/3.3.02/10.01831. Projekt spočíval zejména v celkové rekonstrukci souboru 19 pomníků, které se nacházejí na trasách naučných stezek po severní části bojiště u Hradce Králové, na katastrech obcí Máslojedy, Hoříněves a Čistěves. Další významnou částí projektu byla popularizace bojišť z roku 1866 v České republice a v Polsku prostřednictvím 20 informačních panelů výstavy VIA BELLI 1866 (v českém a polském jazyce), která byla již prezentována na více než 10 místech.

Z projektu byla rovněž realizována propagace jeho aktivit – vydávání informačních materiálů (v českém i polském jazyce) o opravených památkách, naučných stezkách, kulturních akcích atd. Celková výše nákladů projektu činila 34.030,51 EUR, tj. cca 850.762,75 Kč, dotace s prostředků EU činila 28.731,06 EUR, tj. cca 718.276,50 Kč.

V únoru 2011 byla dokončena realizace projektu „Záchrana památek z války roku 1866 na bojišti u Hradce Králové – soubor 24 pomníků“, která započala v červnu 2010. Jednalo o zajištění celkové rekonstrukce pomníků na 24 válečných hrobech na Kálovéhradecku. Projekt jsme připravili ve spolupráci s Místní akční skupinou Hradecký venkov, jejímž jsme členem. Financování bylo zajišťováno prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu z prostředků Evropské unie. Celkové finanční výdaje na projekt činily 499.200 Kč a dotace byla 449.280 Kč. Zbývající prostředky do výše celkových nákladů jsme získali od jednotlivých obcí, v jejichž katastrech se památky nacházely.

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2011

Počáteční stav k 1. 1. 2011

AKTIVA		PASIVA	
	v tis. Kč		v tis. Kč
Dlouhodobý majetek celkem	-813	Vlastní zdroje celkem	-1157
Dlouhodobý nehmot. majetek		Jmění celkem	-1515
Dlouhodobý hmotný majetek	197	Výsledek hosp. celkem	358
Dlouhodobý finanční majetek	-1010	Cizí zdroje celkem	1781
Oprávký k DM		Rezervy celkem	
Krátkodobý majetek celkem	1437	Dlouhodobé závazky celkem	
Zásoby celkem	954	Krátkodobé závazky celkem	1781
Pohledávky celkem	66	Jiná pasiva celkem	
Krátkodobý finanční majetek	417		
Jiná aktiva celkem			
AKTIVA celkem	624	PASIVA celkem	624

Konečný stav k 31. 12. 2011

AKTIVA		PASIVA	
	v tis. Kč		v tis. Kč
Dlouhodobý majetek celkem	341	Vlastní zdroje celkem	77
Dlouhodobý nehmot. majetek		Jmění celkem	-1081
Dlouhodobý hmotný majetek	341	Výsledek hosp. celkem	1158
Dlouhodobý finanční majetek		Cizí zdroje celkem	1502
Oprávký k DM		Rezervy celkem	
Krátkodobý majetek celkem	1238	Dlouhodobé závazky celkem	
Zásoby celkem	773	Krátkodobé závazky celkem	1502
Pohledávky celkem	33	Jiná pasiva celkem	
Krátkodobý finanční majetek	432		
Jiná aktiva celkem			
AKTIVA celkem	1579	PASIVA celkem	1579

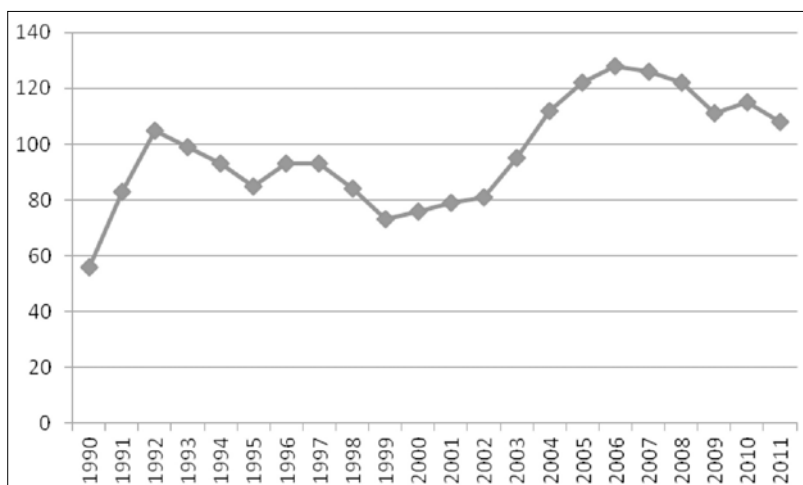
Přehled hospodaření u vybraných akcí za období 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011

POPIS AKCE	VÝNOSY	NÁKLADY	HOSP. VÝSLEDEK
Nerozlišená	1.437.278,19	791.108,69	646.169,50
Oživení historických památek	592.091,19	0,00	592.091,19
Oprava památek Královehradecko	12.000,00	6.920,00	5.080,00
Pomník Střezetice	208.487,00	273.000,00	-64.513,00
Oprava památek Hradecký venkov	10.900,00	867.503,00	-856.603,00
Historické rekonstrukce	1.162.953,79	327.700,00	835.253,79
CELKEM	3.423.710,17	2.266.231,69	1.157.478,48

VÝVOJ ČLENSKÉ ZÁKLADNY V LETECH 1990 – 2011

Po dočasném nárůstu v roce 2010 se členská základna Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 v uplynulém roce opět propadla, když byli přijati pouze dva noví řadní členové. Členství bylo ukončováno vesměs pro neplnění základní členské povinnosti, totiž úhrady příspěvků. Bohužel došlo také ke dvěma smutným událostem, když již počátkem roku v lednu 2011 tragicky zahynul náš člen z Olomouce František Nemerád a v průběhu roku zemřel dlouholetý čestný člen Komitétu František Skalický z Lípy.

Graf vývoje členské základny v letech 1990 až 2011

Stav k datu	Řádný člen			Čestný člen			Zasloužilý člen		
	celkem	z toho žen	z toho PO*	celkem	z toho žen	z toho PO	celkem	z toho žen	z toho PO
31. 3. 1990	56			3	1				
23. 3. 1991	83			5	1				
25. 4. 1992	105			6	1				
27. 3. 1993	99	4		5	1				
26. 3. 1994	93	4		7	1				
8. 4. 1995	85	2		7	1				
30. 3. 1996	93	2		6	1				
12. 4. 1997	93	2		6	1				
11. 4. 1998	84	1		6	1				
14. 4. 1999	73	2		5	1				
8. 4. 2000	76	2		5	1				
31. 3. 2001	79	2		5	1				
16. 3. 2002	81	2		5	1				
8. 3. 2003	95	3	1	5	1				
15. 3. 2004	109	5	1	7	1		20	1	12
31. 12. 2004	112	6	1	6	0		20	1	12
31. 12. 2005	122	9	1	6	0		20	1	12
31. 12. 2006	128	13	1	7	0		32	1	21
31. 12. 2007	126	15	1	6	0		32	1	21
31. 12. 2008	122	14	2	6	0		32	1	21
31. 12. 2009	111	10	2	6	0		32	1	21
31. 12. 2010	115	11	2	6	0		31	0	21
Stav 31. 12. 2011	118	11	1	5	0		31	0	21

* právnická osoba